

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Lucie Lhotáková

**Kolektivní správa práv autorských
a práv souvisejících s právem autorským**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Veronika Křest'ánová, Dr.

Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu) : 23. 04. 2017

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Lucie Lhotáková

V Praze dne

Děkuji paní JUDr. Veronice Křesťanové, Dr., vedoucí mé diplomové práce za cenné připomínky a účinnou pomoc při zpracování.

Obsah

1. Úvod	6
2. Historický vývoj kolektivní správy	7
2.1. Počátky kolektivní správy ve světě	7
2.2. Vývoj kolektivní správy na českém území.....	8
2.2.1. Počátky kolektivní správy	8
2.2.2. Vývoj kolektivní správy od roku 1953 do roku 1989.....	9
2.2.3. Vývoj právní úpravy po roce 1989	10
3. Právní úprava kolektivní správy	11
3.1. Pojem kolektivní správa práv autorských a práv souvisejících s právem autorským	12
3.2. Zásady kolektivní správy.....	13
3.3. Účel a funkce kolektivní správy	14
3.4. Předmět kolektivní správy	15
3.5. Kategorie kolektivní správy.....	16
3.5.1. Práva povinně spravovaná kolektivně	16
3.5.2. Rozšířená kolektivní správa.....	16
3.5.3. Dobrovolná kolektivní správa	17
3.6. Pojem kolektivní správce	17
3.6.1. Oprávnění pro výkon kolektivní správy	18
3.6.2. Dohled Ministerstva	20
3.6.3. Činnost kolektivního správce	21
3.6.4. Zastoupení kolektivního správce	22
3.7. Vztah kolektivního správce a nositele práva	22
3.8. Vztah kolektivního správce a uživatelů.....	24
3.8.1. Hromadné licenční smlouvy.....	26
3.8.2. Kolektivní smlouvy	27
3.8.3. Výše odměny	27
3.9. Zákon o ochraně hospodářské soutěže	28
3.10. Evropské právo	29
4. Novela autorského zákona.....	30
4.1. Kolektivní správce.....	30
4.2. Orgány kolektivního správce.....	31
4.3. Nezávislý správce práv	32
4.4. Úprava vztahů mezi kolektivním správcem a nositelem práva	33
4.5. Sazebníky	33

4.6.	Zajištění transparentnosti.....	36
4.7.	Osířelá díla.....	36
5.	Kolektivní správci v České republice.....	37
5.1.	OSA.....	38
5.2.	DILIA.....	38
5.3.	OOA-S.....	39
5.4.	INTERGRAM.....	40
5.5.	OAZA.....	40
5.6.	GESTOR.....	41
6.	Kolektivní správa v oblasti hudebních klubů a diskoték.....	42
6.1.	Pojem diskotéka.....	42
6.2.	Ochrana práv v rámci sdělování díla veřejnosti.....	42
6.3.	Právo na provozování díla ze záznamu.....	44
6.4.	Sazebníky kolektivních správců v oblasti hudebních klubů a diskoték.....	45
6.4.1.	Sazebník OSA.....	45
6.4.2.	Sazebník INTERGRAM.....	47
6.4.3.	Odměny za umístěná zvuková a obrazová zařízení.....	48
6.4.4.	Sazby odměn u zahraničních kolektivních správců.....	49
6.5.	Postup kontroly.....	52
6.6.	Sjednávání smluv a placení autorských odměn.....	52
7.	Závěr.....	54

1. Úvod

Téma kolektivní správy práv autorských a práv souvisejících s právem autorským jsem si jako své téma diplomové práce vybrala z důvodu její aktuálnosti.

Cílem této práce je podat podrobný přehled institutu kolektivní správy, zaměřit se na vztahy vznikající v oblasti kolektivní správy a to zejména na vztahy mezi kolektivními správci a uživateli, ať již na úrovni obecné a to pomocí ustanovení autorského zákona, tak po stránce konkrétní v části věnované hudebním klubům a diskotékám. Dalším cílem je rozebrat zákon č. 102/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále jen "Novela") a poukázat na změny, které oproti dosavadní právní úpravě přinese.

Diplomová práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitola je věnována historickému vývoji kolektivní správy, jak ve světě, tak na území České republiky. Ve druhé kapitole jsem se zaměřila na konfrontaci dosavadní právní úpravy a Novelu autorského zákona. Je rozebrán pojem, účel, zásady a jednotlivé kategorie kolektivní správy. Dále popisují samotný institut kolektivního správce a zmiňují předpoklady pro výkon kolektivní správy, způsob udělování oprávnění k výkonu kolektivní správy i státní dohled Ministerstva kultury (dále jen „Ministerstvo“). Pozornost je také věnována základním právním vztahům vznikajícím v oblasti kolektivní správy, jak mezi kolektivním správcem a nositeli práv či uživateli, tak mezi kolektivními správci navzájem, včetně možností zastoupení. Třetí kapitola se zabývá Novelou autorského zákona a novými ustanoveními, které přinese. Čtvrtá kapitola nabízí přehled kolektivních správců působících na území České republiky. V poslední kapitole jsem se zaměřila na kolektivní správu v oblasti hudebních klubů a diskoték. Kapitola se nejdříve zabývá samotným pojmem diskotéka tak, jak ho definují sazebníky kolektivních správců. Při provozování diskotéky dochází ke sdělování díla veřejnosti, proto se příslušná kapitola věnuje tomuto pojmu i s přihlédnutím k judikatuře Soudního dvora Evropské unie. V této kapitoly byly rozebrány i sazebníky českých kolektivních správců působících v oblasti hudebních klubů a diskoték a byla vytvořena komparace parametrů pro stanovení licenční odměny u kolektivních správců ve vybraných zemích Evropské unie.

2. Historický vývoj kolektivní správy

2.1. Počátky kolektivní správy ve světě

Historie kolektivní správy se datuje do konce 18. století. Dne 3. července 1777 ve Francii založil dramatik Pierre-Augustin Caron de Beaumarchais spolu s dalšími dvaceti spisovateli Kancelář na obranu práv dramatiků, a to z důvodu sporů s divadly. V roce 1829 se toto sdružení přejmenovalo na Společnost divadelních autorů a skladatelů (Société des Auteurs et Compositeurs Dramatiques (SACD)). Dalšího kolektivního správce Société des gens de lettres (SGDL) založili v roce 1837 také spisovatelé Honoré de Balzac, Victor Hugo, Alexandre Dumas a George Sand.

Samotné oprávnění výběru odměn spadá až do roku 1847, kdy textař Ernest Bourget odmítl zaplatit účet v kavárně Les Ambassadeurs. Provozovatel této kavárny totiž využíval jeho hudební díla k hospodářskému prospěchu, aniž by zaplatil jakoukoliv odměnu autorovi. Soud nejenže zakázal další užití hudby, ale také přiznal náhradu škody.¹

S rozvojem moderní doby a technologií bylo autorům brzy jasné, že nebudou sami schopni kontrolovat užití děl a vymáhat případné odměny. Proto roku 1850 založili Ernest Bourget a skladatelé Paul Henrion a Victor Parizot Společnost textařů, skladatelů a hudebních nakladatelů (Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique (SACEM)).

Důležitým mezníkem pro založení dalších kolektivních správců byla i tzv. Bernská unie, která byla ustanovena na základě Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl z roku 1886. Během dalších let tak se tak obdobné společnosti objevily i v dalších evropských státech: v Rakousku-Uhersku Společnost autorů, skladatelů a hudebních vydavatelů Autoren-Komponisten-Musikverleger (AKM) v roce 1897, následovala Společnost německých skladatelů (Gesellschaft Deutscher Tonsetzer (GDT) a GEMA v roce 1903.² Naopak ve Velké Británii a v USA byli první kolektivní správci založeni až v roce 1914.³ Ze začátku tyto společnosti zastupovaly pouze domácí autory, to se však změnilo

¹ History - SACEM. <https://societe.sacem.fr/en/history> [online]. [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <https://societe.sacem.fr/en/history>

² GERVAIS, Daniel J. Collective Management of Copyright and Related Rights [online]. Nizozemí: Kluwer Law International, 2010, s. 171-172 [cit. 2016-04-17]. ISBN 978-90-411-2724-2. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=6we-5dIahwkC&printsec=frontcover&hl=cs#v=onepage&q&f=false>
=0ahUKEwj8vpyQ5JLMAhWGO5oKHQVdBOMQ6AEINzAD#v=onepage&q=the%20history%20of%20collective%20management&f=false

³ V Británii byl založen kolektivní správce The Performing Right Society Ltd. (PRS) a v USA American Society of Composers, Authors and Publishers (ASCAP)

v roce 1926, kdy byla založena Mezinárodní konfederace společností autorů a skladatelů (Confédération Internationale des Sociétés d'Auteurs et Compositeurs (CISAC)).⁴

2.2. Vývoj kolektivní správy na českém území

2.2.1. Počátky kolektivní správy

Na českém území jsou počátky kolektivní správy spjaty s osobou JUDr. Jana Löwenbacha, který na počátku 20. století navrhl vytvoření samostatné české ochranné autorské organizace. V této době totiž zastupovala české autory rakouská AKM nebo německá GEMA. Idea české organizace však nakonec zůstala nerealizovaná.

Situace se změnila se vznikem Československa, kdy již nebylo možné, aby české autory zastupovala rakouská nebo německá společnost. Proto bylo 9. října 1919 na základě zákona č. 70/1873 ř. z., o společenstvech pro napomáhání živnosti a hospodářství založeno Ochranné sdružení československých skladatelů, spisovatelů a nakladatelů.⁵ Jeho současným nepřímým právním nástupcem je Ochranný svaz autorský (OSA).

Prvopočátky legislativní úpravy kolektivní správy nalezneme v prvním československém autorském zákoně, podle něhož původci hudebního díla s textem anebo bez textu, který byl členem tuzemského odborného sdružení nebo členem takové cizozemské organizace zastoupené tuzemským sdružením, příslušel proti pořadateli veřejného nedivadelního provozování nebo rozhlasu nárok na přiměřený „*provozovací honorář*“.⁶ Pokud byly obě strany členy sdružení, mezi kterými byla sjednána kolektivní smlouva, řídila se výše honoráře touto kolektivní smlouvou. V opačném případě byla sazba honorářů tuzemského sdružení schvalována ministerstvem školství a národní osvěty a vyhlášována v prvním čtvrtletí každého roku v Úředním listu republiky Československé.⁷

⁴ History - SACEM. <https://societe.sacem.fr/en/history> [online]. [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <https://societe.sacem.fr/en/history>

⁵ OSA – O nás. OSA – Ochranný svaz autorský [online]. [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.osa.cz/hlavn%C3%AD-menu/kdo-jsme/o-n%C3%A1s.aspx>

⁶ § 30 odst. 1 zákon č. 218/1926 Sb. o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském).

Dostupné z: <http://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=4292&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>

⁷ § 30 odst. 2 zákon č. 218/1926 Sb. o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském).

Dostupné z: <http://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=4292&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>

Zákon byl poté novelizován v roce 1936⁸. Byla vložena nová ustanovení o výkonu práv odborným sdružením. Ministerstvo školství a národní osvěty mohlo přiznat odbornému sdružení výhradní právo na území republiky Československé udílet svolení:

1. „*k veřejnému nedivadelnímu provozování chráněných hudebních děl s textem nebo bez textu a k veřejnému přednesu takových děl nástroji nebo jejich zařízeními určenými k mechanickému přednesu;*
2. *k užití takových děl k přenesení na nástroje nebo na jejich zařízení určené k mechanickému přednesu;*
3. *k šíření takových děl rozhlasem nebo jinými technickými prostředky a výhradné právo vybírat za udělené svolení honorář.“⁹*

2.2.2. Vývoj kolektivní správy od roku 1953 do roku 1989

Nový autorský zákon z roku 1953 obsahoval samostatnou část „autorské organizace“ o „ochranných organizacích autorských“. Ochranné organizace autorské podléhaly přímo Ministerstvu, jejich činnost byla nevýdělečná a z vybraných autorských odměn jim náležela náhrada nákladů vzniklých jejich činností¹⁰. V jejich pravomoci bylo udílení svolení k užití děl v oboru své působnosti, zejména sjednání smlouvy o rozšiřování děl, vybírání autorské odměny, domáhání se ochrany osobnostních práv autora a také zprostředkování převodu majetkových práv autora do ciziny.¹¹ Doprovodnou vyhláškou byl stanoven obor působnosti a rozsah oprávnění pro tři ochranné organizace autorské: Československé divadelní a literární jednatelství, Ochranný svaz autorský a Ochrannou organizace při Českém fondu výtvarných umění. Zákon také obsahoval úpravu tzv. kulturních fondů, které měly za úkol sjednávat pro spisovatele, hudební skladatele a výtvarné umělce příznivé podmínky tvůrčí práce.¹²

⁸ Jednalo se o zákon č. 120/1936 Sb. ze dne 24. dubna 1936

⁹ § 30a Zákona č. 120/1936 ze dne 24. dubna 1936, kterým se mění a doplňuje zákon ze dne 24. listopadu 1926, č. 218 Sb. z. a n., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském). Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzgm3f6mjsgawta>

¹⁰ 145/1954 Ú.I. Vyhláška ministerstva kultury ze dne 25. června 1954, kterou se ochranným organizacím autorským přiznávají výhradná oprávnění a upravují povinnosti osob, které k užití díla potřebují svolení ochranné organizace autorské anebo jsou povinny jí vyplatit autorskou odměnu. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=27816&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>

¹¹ Zákon č. 115/1953 Sb. o právu autorském (autorský zákon). In: Sběrka zákonů. 31. 12. 1953. Částka 63. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=721>

¹² Část IV. Kulturní fondy, §74 zákona č. 115/1953 Sb. o právu autorském (autorský zákon). In: Sběrka zákonů. 31. 12. 1953. Částka 63. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=721>

Zákon z roku 1953 byl nahrazen novým zákonem v 1965¹³. Zákon opět ve třetí části upravoval „organizace autorů a výkonných umělců“. Ministr školství a kultury mohlo přiznat těmto organizacím výhradní oprávnění, aby v rámci své působnosti:

- a) „udílely svolení k užití děl a výkonů a vybíraly autorské odměny a odměny výkonných umělců,
- b) zprostředkovávaly převod práv československých autorů nebo výkonných umělců do zahraničí a zahraničních autorů nebo výkonných umělců do Československé socialistické republiky,
- c) výhradně šířily díla autorů a
- d) vybíraly příspěvky pro kulturní fondy.“¹⁴

Organizacím tak bylo proti předchozím právní úpravě přiznáno navíc oprávnění výhradně šířit díla autorů.

2.2.3. Vývoj právní úpravy po roce 1989

Zákon č. 35/1965 Sb. zůstal platným až do roku 2000, ale byl novelizován již v roce 1990. Došlo k úpravě oprávnění, a to vypuštěním práva zprostředkovávat převod majetkových práv autora do ciziny a právo výhradně šířit díla autorů.¹⁵

Vyhláška Ministerstva kultury České republiky č. 241/1991 Sb. o výhradním oprávnění některých organizací zastupujících autory nebo výkonné umělce stanovila rozsah oprávnění pro dvě ochranné organizace: Ochranný svaz autorský a INTERGRAM. Dle této vyhlášky vykonávaly ochranné organizace svoji činnost nevýdělečně a z vybraných odměn a náhrad byly oprávněny si srazit pouze režijní srážku v obvyklé výši, nejvýše však 10% na náklady spojené s touto činností.¹⁶

¹³ Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon). In: Sbíрка zákonů. 8. 4. 1965. Částka 19. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=1348>

¹⁴ § 44 odst. 1 písm. c zákon č. 35/1965 Sb. o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon). In: Sbíрка zákonů. 8. 4. 1965. Částka 19. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=1348>

¹⁵ Zákon č. 89/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon). In: Sbíрка zákonů. 29. 3. 1990. Částka 19. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2330>

¹⁶ Vyhláška č. 241/1991 Sb. ze dne 22. května o výhradním oprávnění některých organizací zastupujících autory nebo výkonné umělce. In: Sbíрка zákonů. 20. 6. 1991. Částka 47 Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2459>

V letech 1996 až 2000 byla část právní úpravy kolektivní správy vyčleněna do samostatného zákona o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných.¹⁷

3. Právní úprava kolektivní správy

Ústavní základ pro právo duševního vlastnictví je uveden v hlavě čtvrté hospodářská, sociální a kulturní práva Listiny základních práv a svobod. Konkrétně článek 34 odstavec 1 zaručuje zákonnou ochranu právům k výsledkům tvůrčí a duševní činnosti.¹⁸ Právo k výsledkům tvůrčí a duševní činnosti podle článku 34 odstavce 1 není uvedeno v taxativním výčtu ústavních práv, kterých se lze domáhat v mezích zákonů, jež příslušná ustanovení provádějí, a je proto vymahatelné přímo na základě Listiny základních práv a svobod.¹⁹

Kolektivní správa je komplexně obsažena v hlavě IV. zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a změně některých zákonů (dále jen „autorský zákon“). Pro znění autorského zákona účinného do 19. 4. 2017 je v diplomové práci používána zkratka SAZ.

20. 4. 2017 nabyla účinnosti Novela, která je transpozicí Směrnice 2014/26/EU o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu.

Autorský zákon je lex specialis k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který obsahuje základní zásady soukromého práva. Základní zásada smluvní volnosti je v případě tzv. povinné kolektivní správy značně omezena, jak uvádí tato práce v následujících kapitolách.

V poměru lex specialis je autorský zákon i k zákonu č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém. Rozhodným právem pro oblast duševního vlastnictví je právní řád státu, který tato práva přiznává a poskytuje jim ochranu.²⁰

¹⁷ Zákon č. 237/1995 Sb. o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných a o změně a doplnění některých zákonů, dostupný z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2875>

¹⁸ čl. 34 odst. 1 zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

¹⁹ čl. 41 odst. 1 zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

²⁰ § 80 zákona č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém. In: Sbírká zákonů. 22. 3. 2012. Částka 35. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=6146>

V řízení o udělení či odebrání oprávnění k výkonu kolektivní správy vedeném Ministerstvem se subsidiárně postupuje podle zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu.

Následující podkapitoly se věnují dosavadní právní úpravě v SAZ s přihlédnutím k Novele. Novinky a změny právní úpravy, které přináší Novela, obsahuje kapitola 4.

3.1. Pojem kolektivní správa práv autorských a práv souvisejících s právem autorským

SAZ kolektivní správou rozumí „zastupování většího počtu osob, jimž přísluší majetkové právo autorské nebo majetkové právo související s právem autorským, ze zákona oprávnění k výkonu majetkových práv k dílu nebo ze smlouvy výhradní oprávnění k výkonu práva kolektivně spravovaného“²¹ (dále jen „nositelé práv“). SAZ obsahoval výčet nositelů práv, jichž se kolektivní správa týká:

- a) majitelé majetkového práva k předmětu ochrany,
- b) zákonný vykonavatel majetkových autorských práv,
- c) licenční nabyvatel.

SAZ také negativně stanovuje, že kolektivní správou není zprostředkování uzavření licenční nebo jiné smlouvy a příležitostné či krátkodobé zastupování jiných než povinně kolektivně spravovaných práv.²²

Novela přináší novou definici kolektivní správy: „kolektivní správou se rozumí plná správa majetkových práv autorských nebo práv souvisejících s právem autorským nositelů práv k jejich zveřejněným nebo ke zveřejnění nabídnutým dílům, uměleckým výkonům, zvukovým nebo zvukově obrazovým záznamům, která je vykonávána k jejich společnému prospěchu.“²³ Nadále je z definice kolektivní správy vyloučeno zprostředkování uzavření licenční nebo jiné smlouvy a příležitostná nebo krátkodobá plná správa jiných než povinně kolektivně spravovaných práv. Okruh nositelů práv zůstal stejný. Nově je definován uživatel,

²¹ § 95 odst. 2 Zákon č. 121/2000 o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů. In: Sběrka zákonů. 12. 5. 2000. Částka 36. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3424> (dále jen "SAZ")

²² § 95 odst. 3 SAZ

²³ §95 odst. 1 Díl 1 Obecná ustanovení Hlava IV Kolektivní správa. Zákon č. 102/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: Sběrka zákonů. 5. 4. 2017. Částka 39. Dostupný z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=38207> (dále jen "Zákon č. 102/2017 Sb.")

kterým se rozumí "osoba, která užívá předmět ochrany nebo která je povinna platit odměnu podle autorského zákona."²⁴

Vztah mezi kolektivním správcem a nositelem práva můžeme přirovnat ke vztahu komisionářskému – kolektivní správce jedná svým jménem na účet zastoupeného nositele práv, přičemž nenabývá majetková práva k dílu a stává se pouze správcem těchto práv.²⁵ Zároveň kolektivní správce nositele práva také zastupuje, například v řízení před soudy. Základní povinností kolektivního správce je zastupovat každého nositele práv za rovných podmínek. „Rozsah zastupování je (po stránce věcné, územní a časové) určen smlouvou a u práv povinně kolektivně spravovaných a tzv. rozšířené kolektivní správy zákonem.“²⁶

Kolektivní správce poskytuje ochranu pouze majetkovým a nikoliv osobnostním právům. Osobnostní práva lze vykonávat pouze osobně a jsou tedy z kolektivní správy vyloučena.

Opakem kolektivní správy je správa individuální, kdy nositel práva vykonává právo samostatně a na základně smluvní autonomie poskytuje právo na užití uživateli.

3.2. Zásady kolektivní správy

Zásady kolektivní správy jsou především zásadami soukromoprávními, ale dochází i k prolínání i se zásadami veřejnoprávními. Základní zásadou pro soukromé právo je zásada autonomie vůle (smluvní volnosti). V případě kolektivní správy je zásada prolomena ve dvou případech:

- zásadou kontrakční povinnosti, zavazující kolektivního správce uzavřít smlouvu o zastupování s nositelem práva²⁷ a zavazující uživatele uzavřít licenční smlouvu s kolektivním správcem a
- institutem povinné kolektivní správy.

Další důležitou zásadou je zásada zákazu nediskriminace a s ní související zásada rovnosti podmínek, která se projevuje ve vztahu kolektivního správce s nositeli práv a uživateli.

²⁴ § 95 odst. 4 Díl 1 Obecná ustanovení Hlava IV Kolektivní správa. Zákon č. 102/2017 Sb.

²⁵ Například v Německu jsou naopak práva na kolektivního správce převáděna

²⁶ TELEČEK, Ivo; TŮMA, Pavel. Autorský zákon: Komentář. Praha: C.H.Beck, 2007. s. 807

²⁷ V případě smluvní kolektivní správy je kolektivní správce povinen uzavřít s nositelem smlouvu, ledaže by nositel byl již zastoupen zahraničním kolektivním správcem

Kolektivní správce je povinen vykonávat svou činnost „s péčí řádného hospodáře, odborně a v rozsahu uděleného oprávnění.“²⁸ Novela rovněž připojuje povinnost pro člena vedení kolektivního správce, který je povinen řídit činnost kolektivního správce s péčí řádného hospodáře.²⁹ Co znamená pojem „péče řádného hospodáře“ SAZ ani Novela nerozvádí. „Ústavní soud zdůrazňuje, že „péči řádného hospodáře“ není výkon kolektivní správy práv takovým způsobem, který je sice formálně kolektivnímu správci autorským zákonem uložen, nicméně je bezohledný či tvrdý vůči uživatelům předmětů ochrany.“³⁰

S těmito povinnostmi souvisí i zásada hospodárnosti. Kolektivní správce by měl svoji činnost vykonávat s co nejnižšími náklady.

Povinnosti uložené kolektivnímu správci jsou stanoveny kogentně a nad jejich dodržováním vykonává dohled Ministerstvo. Na kolektivního správce se vztahují také pravidla obsažená v předpisech na ochranu hospodářské soutěže.

3.3. Účel a funkce kolektivní správy

SAZ i Novela vymezuje dva hlavní účely kolektivní správy, a to:

- a) kolektivní uplatňování a kolektivní ochranu majetkových práv autorských a majetkových práv souvisejících s právem autorským,
- b) umožnění zpřístupňování předmětů těchto práv veřejnosti.³¹

Z těchto dvou hlavních účelů vyplývají 3 základní vztahy, které při výkonu kolektivní správy vznikají:

- a) vztah kolektivního správce a nositele práva, který spočívá v kolektivní ochraně a uplatňování majetkových práv
- b) vztah kolektivního správce a uživatele, spočívající v umožnění užití předmětů ochrany
- c) vztah kolektivního správce a státu a to zejména z důvodu institutu povinné a rozšířené kolektivní správy či legální monopol kolektivní správy.

Rozboru jednotlivých vztahů se věnuji v následujících kapitolách této práce.

Dle nálezu Ústavního soudu ze dne 13. ledna 2015, sp. zn. II. ÚS 2186/14 je funkcí kolektivní správy „umožnit snadno a prakticky rychle nabyt soukromoprávní oprávnění

²⁸ § 100 SAZ & § 97 odst. 2 Oddíl 1 Obecná ustanovení Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb. + § 1411 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁹ § 96g odst. 3 Díl 3 Členství a organizační struktura kolektivního správce Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

³⁰ Nález Ústavního soudu II. ÚS 2186/14 ze dne 13. 1. 2015. Dostupné na: <http://nalus.usoud.cz>

³¹ § 95 SAZ

uživatelé spravovaných předmětů ochrany“.³² Ústavní soud ve svém nálezu referuje o systém tzv. povinné kolektivní správy taxativně stanovených autorských práv.

3.4. Předmět kolektivní správy

Předměty kolektivní správy jsou SAZ i Novelou taxativně vymezeny:

- a) díla
- b) umělecké výkony
- c) zvukové záznamy
- d) zvukově obrazové záznamy.³³

Kolektivní správa nemůže být vykonávána „*pro rozhlasové a televizní vysílání a pro databáze které jsou předmětem zvláštního práva pořizovatele databáze*“.³⁴

Zákonnou podmínkou pro předmět ochrany je, aby předmět ochrany byl zveřejněn nebo byl nabídnut ke zveřejnění. Dle SAZ se za předmět ochrany k zveřejnění nabídnutý považuje „*takový předmět ochrany, který nositel práva písemně oznámí příslušnému kolektivnímu správci za účelem zařazení takového předmětu ochrany do rejstříku předmětů ochrany.*“³⁵ Novela obsahuje pojem „osiřelé dílo“, kde se uplatňuje právní domněnka, že při výkonu kolektivní správy „*nositel práv k osiřelému dílu svolil k jeho zveřejnění*“³⁶. Každý nositel práva má totiž zákonné právo rozhodnout o zveřejnění předmětu ochrany³⁷, a proto je nemožné vztáhnout kolektivní správu i na předměty ochrany nezveřejněné.

³² Nález Ústavního soudu 2 II. ÚS 2186/14 ze dne 13. 1. 2015, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>

³³ § 95 odst. 2 SAZ & § 97d Oddíl 2 Práva kolektivně spravovaná Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

³⁴ TELEČEK, Ivo; TŮMA, Pavel. Autorský zákon: Komentář. Praha: C.H.Beck, 2007. s. 751

³⁵ § 95 odst. 2 SAZ

³⁶ § 103 odst. 1 Díl 6 Poskytování oprávnění k výkonu práv k užití osiřelých děl a jiných osiřelých předmětů ochrany Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

³⁷ Toto plyne z osobností povahy autorského práva a z osobnostní povahy práva výkonného umělce

3.5. Kategorie kolektivní správy

3.5.1. Práva povinně spravovaná kolektivně

Práva povinně spravovaná kolektivně jsou taxativně stanovena a nemohou být spravována a vykonávána individuálně.³⁸ Jedná se zejména o práva, „jejichž obsahem je pouze nárok na zaplacení odměny (tzn. plnění typu *dare*), nikoli nárok na zdržení se užití předmětu ochrany (tzn. plnění typu *omittere*).“³⁹ Uživatel tedy oprávnění k užití díla získá pouhým sjednáním a zaplacením odměny a nemusí získávat licenci. Účelem tohoto institutu je zajištění právní jistoty výhodné pro obě strany. Uživatel nemusí uzavírat smlouvy s jednotlivými nositeli práv a nositelé práv nemusí vymáhat zaplacení odměny za užití díla po každém uživateli.

V případě práv povinně spravovaných kolektivně dochází k omezení dispozitivnosti právního jednání, neboť kolektivní správce zastupuje určité nositele práva přímo z autorského zákona a nositel práva nemá možnost účinky kolektivní správy vůči sobě vyloučit či omezit. V případě, že by nositel právo vykonával sám a rozhodoval o podmínkách užití předmětu ochrany, byla by tato smlouva neplatná pro rozpor se zákonem.

3.5.2. Rozšířená kolektivní správa

SAZ pojem „rozšířená kolektivní správa“ přímo neobsahoval⁴⁰, naopak v Novele najdeme samostatný paragraf tohoto názvu. Jedná se o fikci zákonného zastoupení, neboť pokud smluvně nezastoupený nositel práva účinky kolektivní správy vůči sobě nevyloučí, bude kolektivním správcem zastoupen ve stejném rozsahu jako nositel práva smluvně zastoupený. Účinky kolektivní správy může smluvně nezastoupený nositel práva vyloučit prohlášením učiněným vůči kolektivnímu správci a uživateli, což je vzhledem k počtu uživatelů velmi administrativně náročné či dokonce nemožné.⁴¹ Nositel práva tak může učinit i do budoucna. Toto je hlavní rozdíl oproti kategorii práv povinně spravovaných kolektivně.

³⁸ § 96 SAZ & § 97d Oddíl 1 Práva kolektivně spravovaná Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

³⁹ TELEČEK, Ivo; TŮMA, Pavel. Autorský zákon: Komentář. Praha: C.H.Beck, 2007. s. 756

⁴⁰ § 101 odst. 9 SAZ

⁴¹ Ani § 570 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník neposkytuje pro tento případ oporu

Na základě fikce zákonného zastoupení tedy kolektivní správci zastupují ve svém oboru působnosti veškeré nositele práv a uživatel nabývá uzavřením hromadné smlouvy oprávnění k užití neurčitěho okruhu předmětů ochrany.⁴²

Při rozúčtování odměn pro smluvně nezastupované nositele práv je kolektivní správce povinen přihlížet pouze k těm, kteří se u něho za tímto účelem přihlásili k evidenci. Uživatelé, kteří nejsou smluvně zastoupeni, ani se ke kolektivnímu správci nepřihlásili k evidenci, nemohou uplatnit nárok na vyplacení autorských odměn.⁴³

3.5.3. Dobrovolná kolektivní správa

Poslední kategorií je kolektivní správa smluvní (dobrovolná), kdy se nositel práva může rozhodnout, zda bude vykonávat majetková práva sám nebo zda svěří správu majetkových práv kolektivnímu správci a za tímto účelem s ním uzavře písemnou smlouvu.

3.6. Pojem kolektivní správce

SAZ i Novela používají pojmy kolektivní správce i příslušný kolektivní správce. *„Z obsahu zákona lze vyvodit, že pojem „kolektivní správce“ má obecnější význam, kdežto pojem „příslušný kolektivní správce“ má užší význam, neboť vyjadřuje to, že je příslušný pro množinu nositelů práv, kteří projevíli zájem o kolektivní správu svých práv tímto kolektivním správcem pro určité předměty ochrany (pro ně a k nimž po udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy kolektivně spravuje práva).“⁴⁴*

SAZ definoval kolektivního správce ve dvou větách, přičemž důraz byl kladen na získání oprávnění k výkonu kolektivní správy⁴⁵. Kolektivním správcem mohla být pouze

- a) bezúhonná⁴⁶ právnická osoba,

⁴² § 101 odst. 9 SAZ & § 97e odst. 1 Oddíl 2 Práva kolektivně spravovaná Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁴³ § 101 odst. 10 SAZ & § 99c odst. 1 Oddíl 6 Správa příjmů z výkonu práv a příjmů z investování příjmů z výkonu práv Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁴⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 16/2007 – 214 ze dne 19.12.2008

⁴⁵ Dle § 97 odst. 1 SAZ je kolektivním správcem ten, kdo získal oprávnění k výkonu kolektivní správy.

⁴⁶ Za bezúhonnou se dle § 97 odst. 2 SAZ nepovažuje právnická osoba, která byla odsouzena pro úmyslný trestný čin související s činnostmi kolektivního správce anebo činnostmi podobné povahy, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena.

b) ve které se přímo nebo nepřímo sdružují nositelé práv, které při kolektivní správě zastupuje.⁴⁷ Přímým sdružováním zastupovaných nositelů práv se rozumí členství, nepřímým sdružováním je jiná vazba.

Právní forma kolektivního správce v SAZu nebyla stanovena,⁴⁸ Novela však kogentně vyžaduje právní formu spolku, jinak nebude možné udělit oprávnění.⁴⁹ Kolektivní správci jsou soukromými právníckými osobami, nikoliv orgány veřejné správy. „*Kolektivní správci nejsou oprávněni vrchnostensky rozhodovat o právech a povinnostech jiných osob, a to ani zastupovaných nositelů práv, ani uživatelů předmětu ochrany.*“⁵⁰

Institut kolektivního správce dle Novely je popsán v kapitole 4.1.

3.6.1. Oprávnění pro výkon kolektivní správy

Základní podmínkou pro výkon kolektivní správy je získání příslušného oprávnění od Ministerstva. Oprávnění má formu správního rozhodnutí a „*svou povahou se jedná o druh koncese, nikoli o zmocnění k výkonu veřejné správy. Na udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy existuje právní nárok, pokud žadatel splní podmínky stanovené autorským zákonem.*“⁵¹ Na druhou stranu je udělení oprávnění vázáno na správní uvážení. Ministerstvo totiž posuzuje, zda-li výkon kolektivní správy bude účelný a zda-li žadatel splňuje předpoklady pro zajištění řádného a účelného výkonu kolektivní správy⁵². Účelnost je dle Nejvyššího správního soudu dána tam, „*kde je pro autora nemožné nebo velmi obtížné monitorovat užití díla a uplatňovat individuálně právo na odměnu za udělení licence k užití*“, a „*ustavit kolektivního správce jen pro taková práva, která může vykonávat jen na základě smlouvy o zastoupení, by bylo neúčelné*“.⁵³ Dále se ověřuje, zda „*pro výkon téhož práva ve vztahu k témuž předmětu ochrany, a jde-li o dílo, pro výkon téhož práva k témuž druhu díla, nemá oprávnění již jiný kolektivní správce.*“⁵⁴

⁴⁷ § 97 odst. 2 SAZ

⁴⁸ Pro výkon kolektivní správy byly dle zákona č. 121/2000 Sb. možné tyto právní formy: spolek, družstvo, společnost s ručením omezeným či akciová společnost (poslední dvě nesmí být založené za účelem podnikání)

⁴⁹ Dle § 96a odst. 3 Zákona č. 102/2017 Sb. Ministerstvo udělí oprávnění ke kolektivní správě žadateli, pokud žadatel má právní formu spolku

⁵⁰ TELEČEK, Ivo; TŮMA, Pavel. Autorský zákon: Komentář. Praha: C.H.Beck, 2007. s. 764

⁵¹ TELEČEK, I.; TŮMA, P. Autorský zákon: komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 777

⁵² § 98 odst. 6 SAZ & § 96a odst. 1 Díl 2 Oprávnění ke kolektivní správě Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁵³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 38/2008 - 291

⁵⁴ § 98 odst. 6 písm. c) SAZ & § 96a odst. 2 písm. c) Díl 2 Oprávnění ke kolektivní správě Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

Novela počítá i s případy, kdy oprávnění není vyžadováno, a to při poskytování licencí k právům k užití hudebních děl online.⁵⁵

Ministerstvo rozhoduje o udělení oprávnění na základě písemné žádosti. Žádost musí kromě identifikačních údajů a vymezení práv, která mají být kolektivně spravována, obsahovat i přílohy; například návrh smlouvy o zastupování či rozúčtovací řád.⁵⁶ Novela rozšiřuje oblast potřebných dokumentů, které je k žádosti nutné přiložit: doklad o bezúhonnosti (doposud si vyžádalo Ministerstvo), stanovy, doklad osvědčující uzavření nebo příslib uzavření recipročních smluv alespoň se dvěma zahraničními kolektivními správci, podmínky členství a podmínky pro ukončení pověření k výkonu kolektivní správy, nejsou-li obsaženy ve stanovách a vzorové licenční smlouvě.⁵⁷

Podrobněji je v Novele také rozebrán postup udělení oprávnění a podmínky, které žadatel musí splňovat. Nově bude jedinou možnou právní formou kolektivního správce spolek, jinak nebude možné oprávnění udělit.⁵⁸ Podmínkou pro udělení oprávnění bude i nadále bezúhonnost, jak kolektivního správce⁵⁹, tak nově i členů jeho statutárního orgánu.⁶⁰ Způsoby prokazování bezúhonnosti jsou podrobně rozebrány v příslušných ustanovení Novely.⁶¹

Lhůta pro rozhodnutí ministerstva o udělení oprávnění je 90 dnů od podání písemné žádosti. Rozhodnutí ministerstva je přezkoumatelné ve správním soudnictví v rámci žaloby proti rozhodnutí správního orgánu.⁶²

SAZ rozlišuje následující situace, kdy kolektivní správce může o oprávnění přijít:

- a) Ministerstvo může oprávnění odejmout v případě, že kolektivní správce dlouhodobě porušuje povinnosti a nezjedná nápravu ani ve stanovené lhůtě,

⁵⁵ Dle § 95a odst. 2 Zákona č. 102/2017 Sb. se musí jednat o poskytování licencí k právům k užití hudebních děl online vztahujících se na území více než jednoho z členských států Evropské unie nebo států tvořících Evropský hospodářský prostor, jsou-li poskytovány osobou se sídlem na území jiného členského státu Evropské unie nebo některého ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, která takové licence poskytuje v souladu s právními předpisy státu, na jehož území má sídlo.

⁵⁶ Žádost musí také obsahovat obecné náležitosti podání v souladu s § 37 Zákona č. 500/2004 Sb., správní řád

⁵⁷ § 96 Díl 2 Oprávnění ke kolektivní správě Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁵⁸ Dle § 96a odst. 3 Zákona č. 102/2017 Sb. Ministerstvo udělí oprávnění ke kolektivní správě žadateli, pokud žadatel má právní formu spolku

⁵⁹ Dle § 96a odst. 3 písm. g Zákona č. 102/2017 Sb. se za bezúhonnou nepovažuje právnická osoba, která byla odsouzena pro úmyslný trestný čin, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena

⁶⁰ Dle § 96a odst. 3 písm. h Zákona č. 102/2017 členové jeho statutárního orgánu jsou bezúhonní, přičemž za bezúhonnou se nepovažuje osoba, která byla odsouzena pro trestný čin proti majetku nebo trestný čin hospodářský, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena

⁶¹ §96b Díl 2 Oprávnění ke kolektivní správě Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁶² Dle § 65 a následujícího Zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní

- b) Ministerstvo oprávnění musí odejmout, pokud jsou splněny zákonem stanovené objektivní podmínky: Za prvé, Ministerstvo zjistí, že v době udělení oprávnění nebyly žadatelem splněny předpoklady pro udělení tohoto oprávnění, anebo je následně přestal splňovat a kolektivní správce nezjedná či nemůže zjednat v přiměřené lhůtě nápravu. Za druhé, Ministerstvo musí odejmout oprávnění, pokud o to kolektivní správce sám požádá.⁶³

Novela přidává třetí situaci, kdy je Ministerstvo povinno odejmout oprávnění, a to pokud kolektivní správce opakovaně v průběhu posledních dvou let nebo závažným způsobem porušil povinnost stanovenou autorským zákonem.⁶⁴

Ministerstvo je povinno o odnětí oprávnění rozhodnout do 90 dnů.⁶⁵

Řízení o odnětí oprávnění je správním řízením a rozhodnutí vydané v tomto řízení je přezkoumatelné ve správním soudnictví v rámci žaloby proti rozhodnutí správního orgánu.⁶⁶

SAZ za kolektivní uplatňování práv bez oprávnění nestanovoval žádnou sankci, naopak dle Novely by se dotyčná právnická osoba dopustila správního deliktu.⁶⁷

3.6.2. Dohled Ministerstva

Ministerstvo jako správní orgán vykonává nad kolektivním správcem dohled. Dle Novely je Ministerstvo oprávněno

- a) účastnit se jednání nejvyššího orgánu kolektivního správce,
- b) ukládat při zjištění porušení autorského zákona povinnost k nápravě a stanovit k jejímu splnění přiměřenou lhůtu.⁶⁸

Dle SAZ bylo v případě porušení autorského zákona Ministerstvo oprávněno ukládat povinnosti k nápravě a stanovit přiměřenou lhůtu k jejímu splnění. Nesplnění povinnosti mohlo vést k uložení donucovací pokuty a to i opakovaně, která se stávala příjmem Státního fondu kultury. Pokutu bylo možné uložit již v případě samotného porušení autorského zákona, i bez předchozího uložení povinností k nápravě.⁶⁹

⁶³ § 99 SAZ

⁶⁴ § 96c Díl 2 Oprávnění ke kolektivní správě Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁶⁵ § 99 odst. 5 SAZ & § 96c odst. 4 Díl 2 Oprávnění ke kolektivní správě Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁶⁶ Dle §65 a následujícího Zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní

⁶⁷ Zákon č. 102/2017 Sb. přidává do § 105b Hlava VI Správní delikty nové písm. d)

⁶⁸ § 102 Díl 5 Dohled nad kolektivními správci Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁶⁹ § 103 SAZ

Dle Novely je také Ministerstvo oprávněno „ukládat při zjištění porušení tohoto zákona povinnost k nápravě a stanovit k jejímu splnění přiměřenou lhůtu.“⁷⁰ Novela přidává nové ustanovení „Správní delikty kolektivních správců“, které obsahuje přehled jednotlivých porušení autorského zákona a výši pokuty, které je možno udělit.⁷¹

Upravena je v Novele i případná přeshraniční spolupráce Ministerstva s příslušným orgánem dohledu nad výkonem kolektivní správy v jiném členském státu Evropské unie, pokud kolektivní správce se sídlem v České republice vykonává kolektivní správu na území tohoto členského státu. Spolupráce se týká zejména povinnosti poskytnutí informací na základě odůvodněné žádosti a postupu v případech, kdy kolektivní správce nedodržuje právní předpisy daného státu.⁷²

Kromě Ministerstva vykonává také dohled Úřad pro ochranu hospodářské soutěže podle zákona o ochraně hospodářské soutěže, resp. Evropská komise.

3.6.3. Činnost kolektivního správce

Mezi činnosti vykonávané kolektivním správcem patří zejména uzavírání smluv s nositeli práv o zastupování, uzavírání licenčních smluv s uživateli, vedení rejstříku nositelů práv a předmětů ochrany, kontrola a evidence užití děl, vybírání odměn za užití předmětů ochrany a rozdělování odměn nositelům práv. Kolektivní správce je také pověřen ochranou svěřených práv, a to vlastním jménem na účet zastupovaných nositelů práv.⁷³ Dle Novely však jsou nositelé práv oprávněni odvolat zcela nebo zčásti pověření k výkonu kolektivní správy všech nebo některých svěřených práv.⁷⁴

Kolektivní správa je vykonávána soustavně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, není však podnikáním a nelze jí tedy vykonávat ziskově.⁷⁵ V opačném případě

⁷⁰ § 102 odst. 2 písm. b) Díl 5 Dohled nad kolektivními správci Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁷¹ § 105ba Hlava VI Správní delikty Zákon č. 102/2017 Sb.

⁷² § 96d Hlava IV Kolektivní správa Díl 5 Dohled nad kolektivními správci Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁷³ Dle §40 odst. 1 písm. b) až d) Zákona č. 121/2000 Sb. se jedná zejména o tyto nároky: zdržovací nárok, nárok na poskytnutí informací, odstraňovací nárok, nárok na uveřejnění rozsudku v případě úspěšného uplatnění jiného nároku u soudu, nárok na náhradu škody a nárok na vydání bezdůvodného obohacení

⁷⁴ § 97a odst. 6 Oddíl 1 Obecná ustanovení Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁷⁵ § 97 odst. 3 SAZ & § 97 odst. 3 Oddíl 1 Obecná ustanovení Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

by hrozila sankce ze strany Ministerstva. Zisku může kolektivní správce dosahovat pouze při vedlejší činnosti.

3.6.4. Zastoupení kolektivního správce

Kolektivní správce může na základě písemné smlouvy pověřit výkonem kolektivní správy osobu zahraniční⁷⁶ či jiného domácího kolektivního správce, pokud je takové přenesení výkonu účelné. Příkladem účelného pověření jiné osoby výkonem kolektivní správy může být vybírání odměn za užití stejného předmětu ochrany pro rozdílné skupiny nositelů práv.⁷⁷ Dle Novely dokonce kolektivní správce k žádosti o udělení oprávnění přikládá doklad osvědčující uzavření nebo příslib uzavření recipročních smluv alespoň se dvěma zahraničními kolektivními správci.⁷⁸

Poněkud modifikovaným typem zastoupení je situace, kdy nositel práva uzavírá smlouvu s alespoň dvěma kolektivními správci.⁷⁹ V takovém případě je nositel práva oprávněn požadovat, aby si kolektivní správci zvolili společného zástupce a uzavřeli s tímto vybraným zástupcem smlouvu o zastoupení.

Posledním typem zastoupení je inkasní zastoupení, založené správním rozhodnutím, kdy Ministerstvo může udělit oprávnění k vybírání odměn v případě některých povinně kolektivně spravovaných práv jen jednomu kolektivnímu správci.⁸⁰

3.7. Vztah kolektivního správce a nositele práva

Pokud nositel práva požádá kolektivního správce o zastupování, je kolektivní správce povinen zastoupení převzít, a to za obvyklých podmínek.⁸¹ Jedná se o kontrakční povinnost

⁷⁶ Tato zahraniční osoba musí být práva jiného státu oprávněně vykonávat na území takového státu kolektivní správu pro táz práva, a pokud jde o dílo, i pro táz druh, jde-li o výkon kolektivní správy v takovém státě. Přenesení výkonu kolektivní správy probíhá na základě recipročních smluv. Zahraniční kolektivní správce zpravidla ve stejném rozsahu pověřuje tuzemského kolektivního správce

⁷⁷ Pověřený kolektivní správce pak jedná svým jménem na účet zastoupeného a je povinen na něj převést všechny výnosy po odečtení účelně vynaložených nákladů na zastupování

⁷⁸ § 96 odst. 2 písm. i) Díl 2 Oprávnění ke kolektivní správě Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁷⁹ § 101 odst. 11 SAZ & § 97h odst. 1 Oddíl 3 Závazky mezi kolektivními správci Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁸⁰ § 98 odst. 7 SAZ & § 96a Rozhodnutí o udělení oprávnění odst. 4 Díl 2 Oprávnění ke kolektivní správě Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁸¹ § 100 odst. 1 písm. b) SAZ & § 97a odst. 1 písm. b) Oddíl 1 Obecná ustanovení Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

kolektivního správce a odmítnout může pouze ze zákonných důvodů. Tím může být, že „předpoklad „obvyklosti“ podmínek při převzetí smluvního zastupování umožňuje kolektivnímu správci neuzavřít smlouvu o zastupování kupříkladu s takovými nositeli práv, u nichž zjevně existují důvodné objektivní předpoklady, že náklady na správu jejich budou vyšší než výnosy z ní.“⁸² Dále může kolektivní správce odmítnout v případě, že je nositel práva již zastupován zahraničním kolektivním správcem.

Mezi kolektivním správcem a nositelem práva nevzniká při zastoupení autorskoprávní vztah. „Předmětem právního vztahu mezi nositelem práva a kolektivním správcem není převod práva chráněného autorským zákonem či jednotlivých výlučných majetkových práv ani poskytnutí licence, nýbrž jen správa nositeli zachovaného práva a tomu odpovídající závazek kolektivního správce tuto záležitost obstarávat (cizí právo spravovat).“⁸³ Kolektivní správce uzavírá s nositelem práva smlouvu o zastupování, která je svojí povahou smlouvou příkazní⁸⁴, a nevznikají mu žádná práva k předmětům ochrany.

Kolektivní správce je povinen zastupovat každého nositele práva za rovných podmínek a vést jejich seznam. Kolektivní správce vede seznam smluvně zastoupených nositelů práv a také nositelů, kteří se u něj přihlásili k evidenci. Kolektivní správce je v případě porušení povinností uživatelů oprávněn domáhat se vlastním jménem na účet zastupovaných nositelů práv nároku na náhradu škody, nároku na vydání bezdůvodného obohacení z neoprávněného výkonu a nároku na zdržení se neoprávněného výkonu práv. Povinnost domáhat se těchto nároků nevzniká v případě, že se nároků domáhá nositel práva sám nebo pokud by takový postup byl nevhodný.⁸⁵

Vybrané odměny a případné příjmy z vydání bezdůvodného obohacení je kolektivní správce povinen rozdělovat a vyplácet v souladu s rozúčtovacím řádem.⁸⁶ Rozúčtovací řád je interní záležitostí kolektivního správce. Zákonem je pouze stanoveno, že mechanika rozúčtování odměn musí vylučovat svévolný postup a musí přihlížet k uplatnění zásady

⁸² TELEČ, Ivo; TŮMA, Pavel. Autorský zákon: Komentář. Praha: C.H.Beck, 2007. s. 800

⁸³ TELEČ, Ivo; TŮMA, Pavel. Autorský zákon: Komentář. Praha: C.H.Beck, 2007. s. 749

⁸⁴ podle § 2430 Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník: kolektivní správce (příkazník) se zavazuje, že zařídí vlastním jménem pro nositele práv (příkazce) na jeho účet určitou záležitost (udělení licence k předmětu ochrany) a nositel práv se zavazuje zaplatit kolektivnímu správci odměnu (účelně vynaložené náklady, které si je kolektivní správce oprávněn odečíst při převodu výnosů)

⁸⁵ § 100 odst. 1 písm. i) SAZ & § 99 odst. 1 písm. b) Oddíl 6 Správa příjmů z výkonu práv a příjmů z investování příjmů z výkonu práv Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁸⁶ § 100 odst. 1 písm. j) SAZ & § 99 odst. 1 písm. c) Oddíl 6 Správa příjmů z výkonu práv a příjmů z investování příjmů z výkonu práv Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

podpory kulturně významných děl a výkonů.⁸⁷ „Rozúčtování takových výnosů může probíhat tzv. adresně, tzn. konkrétní vybraný výnos je objektivně možné přiřadit ke konkrétnímu předmětu ochrany, což však vzhledem k hromadné povaze kolektivní správy je možné spíše výjimečně. Častější je případ tzv. neadresného rozúčtování, kdy jsou obvykle stanovena pravidla pro bodové ohodnocení jednotlivých užitých předmětů ochrany (tzv. bodová hodnota předmětu ochrany). Hodnota jednoho bodu pak představuje podíl na celkové sumě vybraných výnosů.“⁸⁸ Podkladem pro rozúčtování je evidence předmětů ochrany, k nimž spravuje autorská majetková práva.

Rozúčtované výnosy je kolektivní správce povinen vyplatit nositelům práva. Kolektivní správce je povinen na nositele práva převést všechny výnosy po odečtení účelně vynaložených nákladů na zastupování a částky určené na tvorbu rezervního fondu.⁸⁹ Dle SAZ mají nositelé právo na kontrolu správnosti vyplacených výnosů⁹⁰ a právo na přístup k výroční zprávě o činnosti a hospodaření, kterou každoročně kolektivní správce vyhotovuje.⁹¹

Dle Novely je kolektivní správce povinen výroční zprávu vyhotovit do 30. června každého roku. Výroční zpráva podléhá ověření auditorem. Následně po ověření a schválení nejvyšším orgánem je povinen bez zbytečného odkladu, nejpozději do 31. srpna daného roku, uveřejnit výroční zprávu na svých internetových stránkách a ponechat ji tam po dobu 5 let.⁹²

Další nová ustanovení upravující vztah kolektivního správce a nositele práva dle Novely obsahuje kapitola 4.4.

3.8. Vztah kolektivního správce a uživatelů

Ve vztahu k uživatelům práva je kolektivní správce zejména povinen uzavírat licenční smlouvy.⁹³ Hovoříme o tzv. zákonné kontrakční povinnosti. „*Tato povinnost v praxi*

⁸⁷ § 98 odst. 3 písm. c) SAZ & § 96 odst. 3 písm. b) Díl 2 Oprávnění ke kolektivní správě Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁸⁸ TELEČ, Ivo; TŮMA, Pavel. Autorský zákon: Komentář. Praha: C.H.Beck, 2007. s. 801

⁸⁹ § 100 odst. 1 písm. l) SAZ & § 99 odst. 1 písm. e) Oddíl 6 Správa příjmů z výkonu práva a příjmů z investování příjmů z výkonu práva Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁹⁰ § 100 odst. 1 písm. k) SAZ

⁹¹ § 100 odst. 1 písm. n) SAZ

⁹² § 99g Oddíl 7 Transparentnost kolektivní správy Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁹³ § 100 odst. 1 písm. h) SAZ & § 98 odst. 1 Oddíl 6 Uzavírání smluv s uživateli Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

znamená, že v případě bezdůvodného odmítnutí uzavření smlouvy ze strany kolektivního správce jsou uživatelé oprávněni domáhat se uzavření smlouvy žalobou.⁹⁴

Kolektivní správce může uzavření licenční smlouvy odepřít v případě, že by její uzavření bylo v rozporu se

- a) společnými oprávněnými zájmy všech nositelů práv (v případě hromadných a kolektivních smluv)
- b) oprávněnými zájmy jednotlivého nositele práva, pokud jde o smlouvu k předmětu ochrany jednotlivě určenému⁹⁵;
- c) nebo v případě, kdy návrh na uzavření kolektivní smlouvy pochází od právnické osoby, která sdružuje zanedbatelný počet nositelů práv⁹⁶.

„Obecně lze shrnout, že kontrakční povinnost kolektivního správce neplatí zásadně pouze tehdy, pokud se lze důvodně domnívat, že uživatel předmětů ochrany nebude hradit sjednané licenční odměny nebo tak nebude činit v řádné výši.“⁹⁷

Při uzavírání smluv tak dochází k omezení smluvní svobody, protože jak kolektivní správce, tak uživatel, nemají svobodu volby kontrahenta. Kolektivní správce je povinen smlouvu uzavřít, pokud o to uživatel požádá. Z důvodu legálního monopolu má omezenou volbu kontrahenta i uživatel.

Obsah smluv se řídí obecnými zásadami závazkového práva a kogentními ustanoveními autorského zákona. Smlouvy musí být založeny na rovných podmínkách. Pod pojmem rovnost rozumíme stejné podmínky pro všechny uživatele. SAZ ještě obsahoval podmínku přiměřenosti. Přiměřenost je pojmem právním, který posuzuje soud v konkrétních případech. Naopak Novela stanovuje, že smlouvy musí být uzavírány na základě objektivních skutečností.

Kolektivní správce uděluje oprávnění k užití předmětů ochrany buď individuálně nebo hromadně, k čemuž slouží institut hromadné nebo kolektivní licenční smlouvy. Pro veškeré smlouvy mezi kolektivním správcem a uživatelem je dle Novelu stanovena písemná forma

⁹⁴ MATĚJČIČNÝ, Tomáš. *Kolektivní správa autorských práv*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-528-9. s. 126

⁹⁵ § 101 odst. 3 SAZ

⁹⁶ § 101 odst. 4 SAZ & § 98 odst. 4 Oddíl 4 Uzavírání smluv s uživateli Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁹⁷ TELEČ, Ivo; TŮMA, Pavel. *Autorský zákon: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2007. s. 823

pod sankcí neplatnosti.⁹⁸ SAZ tuto povinnost stanovoval pouze pro kolektivní a hromadné smlouvy⁹⁹, jiné licenční smlouvy tedy mohly být uzavírány i v jiné než písemné formě.

3.8.1. Hromadné licenční smlouvy

Uzavřením hromadné licenční smlouvy¹⁰⁰ nabývá uživatel oprávnění k užití neurčitého okruhu předmětů ochrany v oblasti, ve které kolektivní správce působí, a to obvykle za paušální částku. Jedná se o tzv. institut automatických účinků hromadné smlouvy. Samozřejmě tím není vyloučeno právo kolektivního správce udělovat oprávnění k užití individuálně určeného okruhu předmětů ochrany.¹⁰¹

Poskytovatelem hromadné licenční smlouvy nemůže být nikdo jiný než kolektivní správce. V případě že uživatel uděluje uživateli licenční smlouvou právo k užití všech svých děl, jedná se stále o smlouvu individuální.

Hromadné smlouvy poskytují licenci nevýhradní¹⁰².

Uživateli z autorského zákona plyne povinnost kolektivnímu správci sdělit údaje o užití konkrétních předmětů ochrany¹⁰³, a to za podmínky, že je to potřebné pro výkon kolektivní správy, zejména tedy kvůli rozúčtování odměn.¹⁰⁴ Povinnosti součinnosti uživatele se Novela věnuje podrobněji než SAZ. Pokud není sjednáno jinak, "*rozsah a technický formát informací a časové období, za které musí uživatel takové informace kolektivnímu správci poskytovat, stanoví kolektivní správce. Při rozhodování o technickém formátu pro poskytování těchto informací zohlední kolektivní správce a uživatel v nejvyšší možné míře dobrovolná oborová pravidla, která byla vypracována na mezinárodní úrovni nebo na úrovni Evropské unie anebo Evropského hospodářského prostoru.*"¹⁰⁵ Naopak dle SAZ byl uživatel povinen sdělit údaje o užití konkrétních předmětů ochrany až po vyzvání kolektivním správcem.

⁹⁸ § 98 odst. 3 Oddíl 4 Uzavírání smluv s uživateli Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

⁹⁹ § 101 odst. 1 a odst. 5 SAZ

¹⁰⁰ § 101 odst. 1 SAZ & § 98a odst. 2 Oddíl 4 Uzavírání smluv s uživateli Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁰¹ § 98a odst. 1 Oddíl 4 Uzavírání smluv s uživateli Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁰² § 101 odst. 8 SAZ & § 98a odst. 1 Oddíl 4 Uzavírání smluv s uživateli Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁰³ Ke kterým má uživatel oprávnění k užití na základě hromadné smlouvy

¹⁰⁴ § 101 odst. 1 SAZ & § 98c odst. 1 Oddíl 4 Uzavírání smluv s uživateli Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁰⁵ § 98c Oddíl 4 Uzavírání smluv s uživateli Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

3.8.2. Kolektivní smlouvy

Kolektivní smlouva může být uzavřena pouze mezi kolektivním správcem a právnickou osobou sdružující uživatele. Jednotlivým členům právnické osoby vznikají práva a povinnosti přímo vůči kolektivnímu správci; tím není dotčeno, že kolektivní správce jedná na účet nositelů práv.¹⁰⁶ Musí zde však existovat řádný projev vůle členů být takovou smlouvou vázán. „*I když je licenční smlouva uzavřena se sdružením jistého druhu uživatelů, jsou k platbě autorských odměn povinni přímo tito uživatelé.*“¹⁰⁷ Kolektivní smlouvy jsou uzavírány pouze v případě, že počet sdružených uživatelů není zanedbatelný.¹⁰⁸ Dle Novely může být kolektivní smlouva sjednána také s osobou zastupující uživatele podle knihovního zákona. Kolektivní smlouva musí být taktéž písemná pod sankcí neplatnosti.¹⁰⁹

3.8.3. Výše odměny

SAZ obsahoval pojem „*návrh výše odměn nebo způsob jejich určení*“ (dále jen „návrh výše odměn“). Novela používá pojem sazebník.

Následující odstavce pojednávají o úpravě v SAZ, postup sjednávání sazebníku dle Novely obsahuje kapitola 4.5. Návrh výše odměn pro jednotlivé způsoby užití předmětů ochrany byl kolektivní správce povinen předložit při žádosti o udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy¹¹⁰ a zveřejňovat způsobem umožňujícím dálkový přístup. Při zpracování návrhu výše odměn si kolektivního správce musel vyžádat stanoviska právnické osoby sdružující uživatele, pokud počet sdružených uživatelů nebyl zanedbatelný a pokud se tato právnická osoba za tímto účelem u kolektivního správce přihlásila.¹¹¹

Kolektivní správce byl povinen přistupovat k nositelům práv za rovných a přiměřených podmínek. Pro posuzování požadavku rovnosti a přiměřenosti SAZ obsahoval následující konkrétní kritéria:

¹⁰⁶ § 101 odst. 4 a 5 SAZ & § 98a odst. 3 Oddíl 4 Uzavírání smluv s uživateli Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁰⁷ MATĚJČIČNÝ, Tomáš. *Kolektivní správa autorských práv*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-528-9. s. 48

¹⁰⁸ § 101 odst. 4 SAZ & §98 odst. 4 písm. c) Oddíl 4 Uzavírání smluv s uživateli Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁰⁹ § 101 odst. 5 SAZ & §98 odst. 3 Oddíl 4 Uzavírání smluv s uživateli Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹¹⁰ § 98 odst. 3 písm. g SAZ

¹¹¹ § 100 odst. 7 SAZ

- a) „zda k užití předmětu ochrany dochází při výkonu podnikání nebo jiné hospodářské činnosti,
- b) k přímému či nepřímému hospodářskému nebo obchodnímu prospěchu, který uživatel získá z užití či v souvislosti s užitím předmětu ochrany, a to včetně četnosti využití ubytovacích prostor za účelem získání takového prospěchu, v nichž dochází k užití předmětu ochrany,
- c) k charakteru a specifikům místa nebo regionu, ve kterém dochází k užití předmětu ochrany a
- d) k účelu, způsobu, rozsahu a okolnostem užití předmětu ochrany.“¹¹²

Novela dále připojuje kritérium počtu osob, kterým bylo dílo sděleno, počet zastupovaných nositelů práv¹¹³ či hospodářskou hodnotu služeb poskytovaných kolektivním správcem.¹¹⁴

Soudní dvůr Evropské unie navíc dodává, že sazby nemohou být podstatně vyšší než sazby odměn uplatňované v jiných členských státech a nesmí být v rozporu s přiměřeným poměrem k hospodářské hodnotě poskytnutého plnění, jinak by se jednalo o zneužití dominantního postavení.¹¹⁵

3.9. Zákon o ochraně hospodářské soutěže

Podle SAZ platila legální fikce, že dohody o sdružení nositelů práv v osobě kolektivního správce ani dohody mezi kolektivními správci o zastoupení se nepovažují za dohody narušující hospodářskou soutěž.¹¹⁶ Z pohledu Zákona o ochraně hospodářské soutěže se jednalo o výjimku ze zákazu dohod narušujících soutěž.¹¹⁷ Výjimka pro dohody mezi

¹¹² § 100 odst. 6 SAZ

¹¹³ Důvodová zpráva uvádí, že se jedná o nositele práv, pro něž je vykonávána kolektivní správa na základě smlouvy o zastoupení nebo přihlášení k evidenci u kolektivního správce, a to včetně počtu nositelů práv zastupovaných na základě recipročních smluv se zahraničními kolektivními správci.

¹¹⁴ Důvodová zpráva uvádí, že takovou hodnotou se rozumí např. náklady na administrativu spojenou s uzavíráním smluv, sledováním užití předmětů ochrany, rozúčtování a výplatu odměn, ale rovněž hodnota spočívající v úsporách nákladů, které by bylo nutno, bez existence kolektivní správy, vynakládat na uzavírání licenčních smluv s velkým počtem uživatelů nebo naopak nositelů práv.

¹¹⁵ Rozsudek soudního dvora ze dne 27. 2. 2014. Věc C-351/12. Dostupný z:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d0f130d66c52fee4ff6349e9af86dc977e80f4c8.e34KaxiLc3eQc40LaxqMbN4PahmRe0?text=&docid=148388&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=832211>

¹¹⁶ § 97 odst. 8 SAZ

¹¹⁷ Dle § 3 odst. 1 Zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže jsou dohody narušující soutěž dohody mezi soutěžiteli, rozhodnutí jejich sdružení a jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě, jejichž cílem nebo výsledkem je narušení hospodářské soutěže

kolektivními správci o zastoupení byla uvedena i ve vládním návrhu Novely.¹¹⁸ Schválené znění však již tuto výjimku neobsahuje a to z důvodu zajištění kompatibility s právem Evropské unie.

Co se týká narušení hospodářské soutěže, např. diskriminační chování, působí Úřad na ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“) jako dozorový orgán. Otázkou zneužití dominantního postavení se několikrát zabýval ÚOHS, který opakovaně rozhodl, že výkon kolektivní správy nepředstavuje porušení zákazu diskriminace, ale rozdílné stanovení odměn a netransparentnost mohou zakládat diskriminační chování.¹¹⁹

Vliv na hospodářskou soutěž mají kolektivní správci i z důvodu dominantního či monopolního postavení. V případě dobrovolně kolektivně spravovaných práv lze hovořit o dominantním postavení; u povinně kolektivně spravovaných práv o monopolu. „*V českém právním systému je institut kolektivní správy zakotven na bázi legálního monopolu.*“¹²⁰ Pokud výkon kolektivní správy ve vztahu k témuž předmětu ochrany již vykonává jiný kolektivní správce, Ministerstvo nemůže udělit oprávnění. Samotné dominantní či monopolní postavení není v rozporu se zákonem na ochranu hospodářské soutěže, rozpor může nastat při vlastním výkonu činnosti kolektivního správce. Může se jednat o případy diskriminačního chování jak vůči uživatelům, tak nositelům práv.

3.10. Evropské právo

Kolektivní správa je upravena směrnicí 2014/26/EU (dále jen „Směrnice“) ¹²¹. Směrnice má 2 hlavy, v hlavě první „obecná ustanovení“ jsou uvedeny definice pojmů a hlava druhá se věnuje organizaci kolektivní správy.

Základním pojmem Směrnice je organizace kolektivní správy, kterou definuje jako organizaci, jejímž jediným a hlavním účelem, je oprávnění spravovat svým jménem více než jednoho nositele práv, a která splňuje alespoň jedno z těchto kritérií:

¹¹⁸ § 97g odst. 4 Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů; Sněmovní tisk 724/0; dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=125133>

¹¹⁹ Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže R003/2005 a S 130/04-4769/06-620.

¹²⁰ MATĚJČIČNÝ, Tomáš. *Kolektivní správa autorských práv*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-528-9. s. 43

¹²¹ Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu, dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0026&from=CS>

- a) je vlastněna nebo ovládána svými členy,
- b) je svou podstatou neziskovou organizací;¹²²

Směrnice se věnuje také vztahu kolektivních správců a uživatelů a stanovuje, že „licenční podmínky musí být založeny na objektivních a nediskriminačních kritériích“. Sazby odměn musí být přiměřené, vzhledem k hospodářské hodnotě obchodního využívání práv nositelů práv a zohledněna musí být povaha a rozsah užití děl. Organizace kolektivní správy je povinna dotčeného uživatele informovat o kritériích použitých pro stanovení těchto sazeb.¹²³ Ve směrnici je poměrně široce rozebrána transparentnost a podávání zpráv kolektivních správců jak směrem k nositelům práv, tak uživatelům.¹²⁴

4. Novela autorského zákona

4.1. Kolektivní správce

Novela přináší novou definici kolektivního správce.

Kolektivní správce je právnická osoba tvořená nositeli práv,

- a) která na základě uděleného oprávnění ke kolektivní správě vykonává pro tyto nositele práv jako jediný nebo hlavní účel své činnosti kolektivní správu
- b) která není založena na podnikání ani jiné výdělečné činnosti
- c) nebo která je řízena svými členy.¹²⁵

Členem kolektivního správce může být pouze

- a) nositel práv
- b) osoba zastupující nositele práv
- c) jiný kolektivní správce nebo právnická osoba sdružující nositele práv, kteří splňují požadavky na členství v kolektivním správcu obsažené ve stanovách.

¹²² čl. 3 písm. a) Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu, dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0026&from=CS>

¹²³ čl. 16 Kapitola 4 Vztahy s uživateli Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu, dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0026&from=CS>

¹²⁴ čl. 18 Kapitola 5 Transparentnost a podávání zpráv Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu, dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0026&from=CS>

¹²⁵ § 95 odst. 3 Díl 1 Obecná ustanovení Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

Kolektivní správce může zamítnout žádost o přijetí za člena, musí ale uvést důvody pro zamítnutí. Dle Novely musí být požadavky na členství založeny na objektivních, transparentních a nediskriminačních kritériích.¹²⁶ Mechanismus účasti členů na rozhodování orgánů kolektivního správce budou určovat stanovy a zastoupení jednotlivých členů musí být spravedlivé a vyvážené. Stanovy dále budou upravovat možnost členů komunikovat s kolektivním správcem elektronickými prostředky, a to i pro účely výkonu členských práv. Seznam členů povede kolektivní správce.¹²⁷

4.2. Orgány kolektivního správce

Novela dále stanovuje požadavky a rozsah působnosti jednotlivých orgánů kolektivního správce, mezi které musí patřit alespoň statutární orgán, nejvyšší orgán a kontrolní komise. Nejvyšším orgánem kolektivního správce je „*orgán, v němž se účastní všichni členové kolektivního správce a v němž vykonávají svá hlasovací práva*“¹²⁸ Nejvyšší orgán má pravomoc rozhodovat o změnách stanov, rozhodovat o pravidlech rozdělení příjmů vybraných kolektivním správcem pro nositele práv, jmenovat či odvolávat členy nebo členy vedení kolektivního správce, sledovat plnění jejich povinností při výkonu funkce a schvalovat jejich odměnu a jiné výhody (může být svěřeno do působnosti kontrolní komise), atd.¹²⁹ Členem vedení je:

- a) člen statutárního orgánu nebo zaměstnanec kolektivního správce, který řídí nebo se podílí na řízení kolektivního správce,
- b) člen kontrolní komise.

Úkolem člena vedení je řízení činnosti kolektivního správce a to s péčí řádného hospodáře. Jedenkrát ročně musí člen vedení předkládat nejvyššímu orgánu prohlášení o střetu zájmů kvůli případnému střetu jeho osobních zájmů a zájmů kolektivního správce.¹³⁰

¹²⁶ dle § 96d odst. 2 Zákona č. 102/2017 Sb. jsou těmito kritérii objem odměn vyplacených nebo splatných za určité účetní období nositeli práv, doba, po níž kolektivní správce vykonává kolektivní správu jeho práv na základě smlouvy nebo přihlášení k evidenci u kolektivního správce.

¹²⁷ § 96d Díl 3 Členství a organizační struktura kolektivního správce Hlava IV Kolektivní správa Členství a organizační struktura kolektivního správce Zákon č. 102/2017 Sb.

¹²⁸ § 96e Díl 3 Členství a organizační struktura kolektivního správce Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹²⁹ § 96f Díl 3 Členství a organizační struktura kolektivního správce Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹³⁰ § 96g Díl 3 Členství a organizační struktura kolektivního správce Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

Kontrolní komise je povinna scházet se alespoň jednou ročně, pokud stanovy nestanoví jinou frekvenci setkávání. Kontrolní komise má za úkol zejména „*dohlížet na činnost a kontrolovat plnění povinností členů vedení kolektivního správce, včetně provádění rozhodnutí nejvyššího orgánu.*“¹³¹ Jednotliví členové musí být v kontrolní komisi zastoupeni spravedlivě a vyváženě.¹³²

4.3. Nezávislý správce práv

Novela zcela nově zavádí institut nezávislého správce práv. Nezávislého správce definuje jako právnickou osobu, „*jejíž hlavní činností je podnikání nebo jiná výdělečná činnost, která je na základě smlouvy oprávněna spravovat autorská práva nebo práva s nimi související jménem více než jednoho nositele práv k jejich společnému prospěchu jako její jediný nebo hlavní účel své činnosti a ve které nemají majetkovou účast ani ji neovládají nositelé práv, jejichž práva spravuje.*“¹³³ Jedná se tedy o komerční subjekt, který vykonává stejnou činnost jako kolektivní správce, ovšem za účelem dosažení zisku. Výjimkou je výkon kolektivní správy k právům spravovaným kolektivně, což může činit pouze kolektivní správce.¹³⁴ Seznam nezávislých správců práv povede Ministerstvo. Princip bude evidenční: právnická osoba bude povinna zaslat oznámení Ministerstvu nejpozději 30 dní před zahájením své činnosti.¹³⁵ Pokud by se právnická osoba k evidenci nepřihlásila, jednalo by se o správní delikt.¹³⁶

¹³¹ § 96h odst. 2 písm. a) Díl 3 Členství a organizační struktura kolektivního správce Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹³² § 96h Oddíl 1 Obecná ustanovení Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹³³ § 104 Díl 7 Nezávislý správce práv Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹³⁴ § 97d odst. 2 Oddíl 2 Práva kolektivně spravovaná Díl 4 Výkon kolektivní správy Zákon č. 102/2017 Sb.

¹³⁵ § 104b Díl 7 Nezávislý správce práv Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹³⁶ § 105b Správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob nový odst. f Hlava VI Správní delikty Zákon č. 102/2017 Sb.

4.4. Úprava vztahů mezi kolektivním správcem a nositelem práva

Novela zavádí novou možnost nositele práva zvolit si svého kolektivního správce pro výkon kolektivní správy svých práv i v zahraničí. Novela v tomto ohledu neuvádí žádná teritoriální omezení pro jeho sídlo. Kolektivní správce je nadále povinen žádost o zastupování povinen převzít.¹³⁷ Nositel ve smlouvě s kolektivním správcem přesně určí, jaká práva, kategorie práv nebo druh děl budou kolektivnímu správci svěřena. Tato smlouva musí být u kolektivního správce uložena v listinné podobě. Nositel práva bude moci oprávnění k výkonu práv, kategorií práv nebo druhů děl a jiných předmětů ochrany udělovat i sám, a to i přestože je svěřil kolektivnímu správci, ale pouze půjde-li o užití nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu. Nositel práva je povinen kolektivního správce o tomto rozhodnutí informovat. Nositel práva bude oprávněn odvolat zcela nebo zčásti pověření k výkonu kolektivní správy písemnou výpovědí s výpovědní dobou maximálně 6 měsíců. Pravidla upravující vztah mezi kolektivním správcem a nositelem práva budou součástí stanov.¹³⁸ Podrobně je také rozebrána informační povinnost kolektivního správce vůči nositeli práva. Plnit informační povinnosti je kolektivní správce povinen alespoň jedenkrát ročně a to za předchozí kalendářní rok.¹³⁹

4.5. Sazebníky

Novela se vrací k pojmu „sazebník kolektivního správce“ a obsahuje obecné zásady pro jeho tvorbu.¹⁴⁰ V tomto ohledu jde úprava nad rámec Směrnice, která tuto úpravu neobsahuje. Dle důvodové zprávy důvodem pro zařazení pojmu „sazebník“ je zajištění transparentnosti procesu tvorby odměn. Nebudou-li sazby odměn stanoveny přímo Novelou, stanoví je sazebník kolektivního správce a budou vždy uvedeny bez daně z přidané hodnoty¹⁴¹. Kolektivní správci budou při jejich tvorbě povinni respektovat zákonná kritéria

¹³⁷ A to za podmínky, že nositel prokáže, že došlo k příslušnému užití předmětu ochrany, a nevykonává-li již pro něho kolektivní správu téhož práva ve vztahu k témuž předmětu ochrany, a pokud jde o díla, téhož práva k témuž druhu díla, zahraniční osoba

¹³⁸ § 97a odst. 10 Oddíl 1 Obecná ustanovení Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹³⁹ § 97b Oddíl 1 Obecná ustanovení Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Oddíl 3 Závazky mezi kolektivními správci Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁴⁰ § 98e Oddíl 5 Sazby odměn Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁴¹ §98e odst. 2 Oddíl 5 Sazby odměn Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

a dodržovat hledisko přiměřenosti. Většina těchto kritérií je obsažena již v SAZu,¹⁴² Novela dále připojuje kritérium počtu osob, kterým bylo dílo sděleno, počet zastupovaných nositelů práv¹⁴³ či hospodářskou hodnotu služeb poskytovaných kolektivním správcem.¹⁴⁴

Novela upravuje proceduru pro sjednávání sazebníků obsahující sazby některých odměn vybíraných kolektivními správci, které nebudou stanoveny zákonem. Kolektivní správce bude povinen do 31. srpna kalendářního roku návrh sazebníku spolu se zdůvodněním uveřejnit na svých internetových stránkách, zaslat Ministerstvu a předložit „*právníckým osobám sdružujícím příslušné uživatele předmětů ochrany,*¹⁴⁵ ..., *osobám zastupujícím uživatele podle knihovního zákona*¹⁴⁶“, a *uživatelům podle zvláštních právních předpisů*¹⁴⁷ nebo *osobám je zastupujícím, a vyzve je k vyjádření.*¹⁴⁸ Pokud někdo z uvedených osob nebo některý z uživatelů, který má s kolektivním správcem uzavřenou licenční smlouvu nebo ji hodlá uzavřít, vyjádří písemnou formou námitky do konce měsíce následujícího po měsíci, v němž mu byl návrh sazebníku předložen, je kolektivní správce povinen s ním tyto námitky do 2 měsíců projednat.¹⁴⁹ Ke sjednávání sazebníku lze využít institutu prostředníka. Seznam prostředníků povede Ministerstvo. Do rejstříku prostředníků bude možno zapsat osobu plně svéprávnou a bezúhonnou, která získala vysokoškolské vzdělání v alespoň magisterském studijním programu a prokázala odborné znalosti pro výkon funkce při zkoušce před zvláštní komisí, jejíž členy jmenuje a odvolává ministr kultury.

V případě, že některá z osob námitky včas uplatní (dále jen "nesouhlasící osoba"), považuje se návrh sazebníku vůči ní za neodsouhlasený. Toto platí i pro uživatele v této osobě sdružené nebo touto osobou zastoupené. Pokud po uplynutí lhůty 2 měsíců nedojde

¹⁴² §100 odst. 6 SAZ

¹⁴³ Důvodová zpráva uvádí, že se jedná o nositele práv, pro něž je vykonávána kolektivní správa na základě smlouvy o zastoupení nebo přihlášení k evidenci u kolektivního správce, a to včetně počtu nositelů práv zastupovaných na základě recipročních smluv se zahraničními kolektivními správci.

¹⁴⁴ Důvodová zpráva uvádí, že takovou hodnotou se rozumí např. náklady na administrativu spojenou s uzavíráním smluv, sledováním užití předmětů ochrany, rozúčtování a výplatu odměn, ale rovněž hodnota spočívající v úsporách nákladů, které by bylo nutno, bez existence kolektivní správy, vynakládat na uzavírání licenčních smluv s velkým počtem uživatelů nebo naopak nositelů práv.

¹⁴⁵ pokud se takové osoby u kolektivního správce za tímto účelem přihlásily a prokázaly, že sdružují vyšší než zanedbatelný počet uživatelů

¹⁴⁶ Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴⁷ Zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴⁸ § 98f odst. 1 Oddíl 5 Sazby odměn Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁴⁹ § 98f odst. 1 Oddíl 5 Sazby odměn Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

k dosažení shody na sazebníku, je nesouhlasící osoba anebo kolektivní správce oprávněn podat návrh soudu na rozhodnutí sporu o určení sazby odměny¹⁵⁰.

V případě, že by výše uvedené osoby vyjádřily se sazebníkem nesouhlas,¹⁵¹ je kolektivní správce povinen do 2 měsíců projednat důvody nesouhlasu. Pokud nedojde ke shodě, jsou kolektivní správce a nesouhlasící osoba povinni využít institutu prostředníka a poté jsou oprávněni podat návrh soudu.¹⁵²

Pokud některá osoba nepodá ve lhůtě písemnou námitku nebo ji podá pozdě, považuje se vůči ní sazebník za odsouhlasený za podmínky dodržení pravidel pro zvyšování sazby odměn. Nově bude totiž moci kolektivní správce zvýšit sazbu odměn pouze o míru inflace.¹⁵³ Bude-li chtít kolektivní správce zvýšit sazbu odměn více, je nutné požádat o souhlas Ministerstvo. Účastníky řízení budou nesouhlasící osoby a kolektivní správce. Ministerstvo souhlas neudělí, „pokud zvýšení sazby odměny nevychází z objektivních a nediskriminačních kritérií nebo pokud není ve vztahu k těmto kritériím přiměřené.“¹⁵⁴

V případě, že kolektivní správce již zveřejnil sazebníky pro období, kdy Novela vstoupí v účinnost a nárůst sazeb oproti poslednímu předchozímu sazebníku je vyšší než trojnásobek inflace za období tří úplných kalendářních let předcházející období, pro nějž má platit nová výše sazby odměny, je povinen získat pro toto období souhlas Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Ten přihlédně zejména k obecným kritériím a dále k tomu, zda nedochází ke zneužití dominantního postavení kolektivního správce v hospodářské soutěži anebo zda nehrozí jiná závažná újma při ochraně hospodářské soutěže.¹⁵⁵

Do 15 dnů od nabytí platnosti sazebníku je kolektivní správce jej povinen zaslat elektronickými prostředky Ministerstvu.¹⁵⁶

¹⁵⁰ § 98f odst. 3 Oddíl 5 Sazby odměn Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁵¹ Stejně jako při podání námitek platí, že návrh sazebníku je považován vůči této osobě za neodsouhlasený; to platí obdobně vůči uživatelům v této nesouhlasící osobě sdruženým nebo vůči uživatelům touto osobou zastoupených

¹⁵² § 98f odst. 4 Oddíl 5 Sazby odměn Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁵³ Pod pojmem míra inflace novela rozumí přírůstek průměrného ročního indexu spotřebitelských cen zboží a služeb za domácnosti celkem vyjádřený procentní změnou průměrné cenové hladiny za 12 posledních měsíců proti průměru 12 předchozích měsíců, vyjádřená v procentech, zveřejněná každým kalendářním rokem ČSÚ za rok předcházející

¹⁵⁴ § 98f odst. 3 Oddíl 5 Sazby odměn Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁵⁵ Přejícná ustanovení odst. 8 Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁵⁶ § 99i písm. e) Oddíl 7 Transparentnost kolektivní správy Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

Kolektivní správce by se v případě nedodržení postupu při sjednávání sazebníku dopustil správního deliktu sankcionovaného finanční pokutou.¹⁵⁷

4.6. Zajištění transparentnosti

Za účelem zvýšení transparentnosti Novela přináší pro kolektivní správce nové informační povinnosti a to ve vztahu k veřejnosti, nositelům práva a uživatelům, jiným kolektivním správcům a Ministerstvu.

Kolektivní správce bude povinen zveřejňovat na svých internetových stránkách mimo jiné stanovy, sazebníky, podmínky členství a podmínky ukončení pověření k výkonu kolektivní správy, vzorové licenční smlouvy, seznam členů vedení kolektivního správce s uvedením jejich jmen a funkcí, rozúčtovací řád atd.

Novela přebírá ze SAZu povinnost vyhotovit výroční zprávu. Kolektivní správce povinen ji vyhotovit do 30. června každého roku. Výroční zpráva podléhá ověření auditorem. Následně po ověření a schválení nejvyšším orgánem je povinen bez zbytečného odkladu, nejpozději do 31. srpna daného roku, uveřejnit výroční zprávu na svých internetových stránkách a ponechat ji tam po dobu 5 let.¹⁵⁸

Ve vztahu k uživatelům a nositelům práv je povinen na základě důvodné žádosti poskytnout bez zbytečného odkladu informace o repertoáru, který spravuje či o právech, která spravuje.¹⁵⁹

Ministerstvu bude mimo jiné kolektivní správce povinen poskytnout kopii kolektivní smlouvy, kopii smlouvy o zastoupení jiným kolektivním správcem či kopii smlouvy o správě osiřelých děl.¹⁶⁰

4.7. Osířelá díla

Novela se také podrobně zabývá problematikou osiřelých děl. Kolektivní správce vede seznam osiřelých děl¹⁶¹ a je povinen tento seznam zveřejňovat na svých webových stránkách.

¹⁵⁷ § 105ba odst. 1 písm. e) Hlava VI Správní delikty Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁵⁸ § 99g Oddíl 7 Transparentnost kolektivní správy Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁵⁹ § 99j Oddíl 7 Transparentnost kolektivní správy Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁶⁰ § 99i písm. b) Oddíl 7 Transparentnost kolektivní správy Díl 4 Výkon kolektivní správy Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

V případě, že by k osiřelému dílu vykonávalo kolektivní správu více kolektivních správců a nedohodli se písemně ani jinak, Ministerstvo rozhodne, který kolektivní správce je oprávněn kolektivní správu vykonávat.

Libovolný zájemce ze strany veřejnosti bude moci od kolektivního správce získat licenci k užití tzv. osiřelého díla a to i pro komerční účely. Uživatel musí však prokázat, „že ani po důsledném vyhledávání nebyl určen nebo nalezen nositel práv k tomuto dílu“¹⁶². Licence bude omezena teritoriálně (pouze pro území České republiky) a časově (po dobu 5 let). Smlouvu bude možné uzavřít opakovaně. Odměny a příjmy plynoucí z licenční smlouvy budou příjmem Státního fondu kultury České republiky a v případě osiřelých děl audiovizuálních a audiovizuálně užitých pak příjmem Státního fondu kinematografie.¹⁶³

5. Kolektivní správci v České republice

Nejstarším a největším kolektivním správcem u nás je Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z. s. (dále jen „OSA“), který zastupuje autory hudebních děl s textem nebo bez textu, tj. hudební skladatele a textaře. OSA na základě smluvního pověření zastupuje Divadelní, literární, audiovizuální agenturu (dále jen „DILIA“) a Ochrannou organizaci autorskou – sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl (dále jen „OOA-S“). DILIA je druhým nejstarším kolektivním správcem a spravuje díla literární, dramatická, hudebně-dramatická, choreografická, pantomimická a audiovizuální.¹⁶⁴ Předmětem činnosti OOA-S je správa děl z oblasti výtvarného umění. Dalším důležitým kolektivním správcem je Nezávislá společnost výkonných umělců sa výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů z.s. (dále jen „INTERGRAM“), který zastupuje výkonné umělce, tedy například zpěváky, a výrobce zvukových a zvukově obrazových záznamů. INTERGRAM zastupuje Ochrannou asociaci zvukařů – autorů, zapsaný spolek (dále jen „OAZA“). OAZA je nejmladším kolektivním správcem, založeným

¹⁶¹ Jedná se o díla, u kterých ani po důsledném vyhledávání nebyl určen nebo nalezen nositel práv k tomuto dílu

¹⁶² § 103 odst. 3 Díl 6 Poskytování oprávnění k výkonu práv k užití osiřelých děl a jiných osiřelých předmětů ochrany Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁶³ § 103 Díl 6 Poskytování oprávnění k výkonu práv k užití osiřelých děl a jiných osiřelých předmětů ochrany Hlava IV Kolektivní správa Zákon č. 102/2017 Sb.

¹⁶⁴ DILIA byla založena v roce 1949

teprve v roce 2003.¹⁶⁵ Na území České republiky působí také GESTOR, který je kolektivním správcem autorského práva na odměnu při opětném prodeji originálu výtvarného díla.

5.1. OSA

OSA vykonává kolektivní správu na základě oprávnění vydaného rozhodnutím Ministerstva kultury ČR č.j. 4449/2001 ze dne 28. února 2001.¹⁶⁶ Základním dokumentem pro fungování jsou stanovy, které upravují strukturu a působnost jednotlivých orgánů. Orgány OSA tvoří valné shromáždění, dozorčí rada a představenstvo Nejvyšším orgánem je valné shromáždění, které je svoláváno nejméně jednou ročně. „*Valnému shromáždění přísluší zejména schvalování výsledků hospodaření a účetní závěrky, základních dokumentů OSA (stanovy, rozúčtovací řád – pravidla pro rozúčtování autorských odměn apod.). Dále volí a odvolává své zástupce do dozorčí rady.*“¹⁶⁷ V období mezi zasedáním valného shromáždění je řídicím a kontrolním orgánem dozorčí rada. 13 členů dozorčí rady je voleno valným shromážděním na tři roky. Statutárním a výkonným orgánem je představenstvo, které je voleno na dobu neurčitou dozorčí radou. Představenstvo tvoří předseda představenstva a dva členové. Představenstvo po projednání dozorčí radou schvaluje návrh výše odměn.¹⁶⁸

5.2. DILIA

DILIA byla založena již roku 1949 a vykonává kolektivní správu na základě oprávnění vydaného rozhodnutím Ministerstva kultury ČR č.j. 380/2001 ze dne 3. června 2005.¹⁶⁹ Stanovy, které jsou základním dokumentem pro fungování, stanovují, že orgány DILIA jsou valná hromada, dozorčí rada, ředitel a případně též odborné komise. Nejvyšším orgánem DILIA je valná hromada, kterou svolává dozorčí rada alespoň jedenkrát ročně. Valná hromada projednává a schvaluje stanovy a jejich změny, rozúčtovací řád či jeho změny, atd.

¹⁶⁵ Zastoupení kolektivního správce jiným je umožněno § 97 odst. 5 písm. b) zákona č. 121/2000 o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů

¹⁶⁶ Rozhodnutí Ministerstva kultury ČR č.j. 4449/2001 ze dne 28.2.2001, dostupné z: <http://www.osa.cz/media/84403/opr%C3%A1vnen%C3%AD%20k%20cinnosti.pdf>

¹⁶⁷ OSA – Struktura - Valné shromáždění. OSA – Ochranný svaz autorský [online]. [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.osa.cz/hlavn%C3%AD-menu/kdo-jsme/struktura---valn%C3%A9-shrom%C3%A1%20C5%BE%C4%9Bn%C3%AD.aspx>

¹⁶⁸ STANOVY OSA [online]. 2014, , str. 8-13 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.osa.cz/media/32568/osa-stanovy2014.pdf>

¹⁶⁹ Rozhodnutí Ministerstva kultury ČR č.j. 380/2001 ze dne 3. 6. 2005, dostupné z: http://www.dilia.cz/component/k2/item/download/84_99d9e881b89b27a1552a7eafd3f4e96a

Kontrolním orgánem je dozorčí rada, kterou volí valná hromada. Funkční období je pětileté a má deset členů a čtyři náhradníky. „*Obsazení dozorčí rady přiměřeně a alespoň přibližně zohledňuje zastoupení různých kategorií nositelů autorských práv v oboru literárním, divadelním a audiovizuálním.*“¹⁷⁰ Statutárním orgánem je ředitel, který DILIU zastupuje ve všech záležitostech. Ředitel je jmenován a odvoláván dozorčí radou a je ze své činnosti odpovědný nejen jí, ale i valné hromadě. Dozorčí rada může také jmenovat odborné komise a určovat předmět jejich činnosti.¹⁷¹

5.3. OOA-S

Kolektivní správce OOA-S je „*držitelem výhradního oprávnění Ministerstva kultury ČR k výkonu kolektivní správy autorských práv pro autory oboru výtvarného a oboru architektonického*“¹⁷² na základě oprávnění ze dne 5. srpna 2009, č.j. 2797/2009.¹⁷³ Dle stanov jsou orgány OOA-S valné shromáždění, výbor, dozorčí rada a ředitel. Nejvyšším orgánem je valné shromáždění, které rozhoduje o všech podstatných záležitostech týkajících se činnosti OOA-S (schvaluje stanovy spolku, volí a odvolává členy výboru a dozorčí rady, sleduje plnění jejich povinností při výkonu funkce a schvaluje jejich odměnu a jiné výhody, volí a odvolává ředitele, schvaluje pravidla pro rozdělování a použití vybraných příjmů, atd.) Valné shromáždění se schází alespoň jednou ročně. „*Výbor je kolektivním výkonným orgánem spolku reprezentujícím nositele práv v období mezi Valnými shromážděními. Výbor je minimálně pětičlenný a vždy musí být zvolen lichý počet členů.*“¹⁷⁴ Tříčlenná rozhodčí rada je kontrolním a rozhodčím orgánem. Statutárním orgánem je pak ředitel, který má pětileté funkční období.¹⁷⁵

¹⁷⁰ § 11 Dozorčí rada STANOVY DILIA [online]. 2016, , [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: http://www.dilia.cz/component/k2/item/download/473_359b00d357fa52a709cfbb7d541deef1

¹⁷¹ STANOVY DILIA [online]. 2016, , [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: http://www.dilia.cz/component/k2/item/download/473_359b00d357fa52a709cfbb7d541deef1

¹⁷² OOA-S [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <http://www.ooas.cz/>

¹⁷³ Oprávnění je dostupné z: <http://www.ooas.cz/download/1873-Rozhodnuti-o-udeleni-opravneni-k-vykonou-kolektivni-spravy-OOA-S.pdf>

¹⁷⁴ Čl. XI. Výbor OOA-S Stanovy Ochranné organizace autorské - Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl, z.s., dostupné z: http://www.ooas.cz/pro-autory/s2989/20160614_stanovy-OOAS_schvaleno-Valnym-shromazdenim.pdf

¹⁷⁵ Stanovy Ochranné organizace autorské - Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl, z.s., dostupné z: http://www.ooas.cz/pro-autory/s2989/20160614_stanovy-OOAS_schvaleno-Valnym-shromazdenim.pdf

5.4. INTERGRAM

INTERGRAM vykonává kolektivní správu na základě oprávnění vydaného rozhodnutím Ministerstva kultury ČR č.j. 3209/2001 ze dne 22. března 2001.¹⁷⁶ Základním dokumentem pro fungování jsou stanovy, které upravují strukturu a působnost jednotlivých orgánů.¹⁷⁷ Orgány INTERGRAMu jsou valná hromada, výbor a kontrolní komise. „*Nejvyšším orgánem je valná hromada, která se koná nejméně jednou ročně ke zhodnocení předchozího kalendářního roku. Valné hromady se mohou účastnit všichni členové INTERGRAMU.*“¹⁷⁸ Valná hromada zejména volí a odvolává členy výboru a kontrolní komise, schvaluje rozpočet a základní dokumenty (stanovy, vyúčtovací řád,...). V období mezi valnými hromadami řídí činnost INTERGRAMu výbor, který je tvořen 12 členy. Členy výboru volí a odvolává valná hromada. Velmi důležitou pravomocí výboru je stanovení a schvalování návrhu výše odměn. Čtyřčlenná kontrolní komise je volena valnou hromadou na dvouleté funkční období. Kontrolní komise se schází nejméně 4x ročně a jejím úkolem je zejména kontrola hospodaření a dodržování stanov.

5.5. OAZA

OAZA vykonává kolektivní správu na základě oprávnění vydaného rozhodnutím Ministerstva kultury ČR č.j. 10145/2003 ze dne 15. listopadu 2006.¹⁷⁹ Základním dokumentem pro fungování jsou taktéž stanovy upravující strukturu a působnost jednotlivých orgánů. Orgány OAZY jsou valná hromada, představenstvo a dozorčí rada. „*Vrcholným orgánem spolku je Valná hromada členů OAZA, která se schází zpravidla jednou za rok.*“¹⁸⁰ Valná hromada volí členy představenstva a dozorčí rady, dále ověřuje a schvaluje zprávu o hospodaření a zprávu o činnosti. Statutárním orgánem je představenstvo, které má minimálně tři členy a pětileté funkční období. Představenstvo jedná jménem OAZY a také pravidelně informuje dozorčí radu o jejích činnostech. Dozorčí rada má tři členy a pětileté

¹⁷⁶ Rozhodnutí Ministerstva kultury ČR č.j. 3209/2001 ze dne 22.3.2001, dostupné z: <http://www.intergram.cz/files/opravneni-intergram.jpg>

¹⁷⁷ Stanovy | Intergram - Nezávislá společnost výkonných umělců. Intergram - Nezávislá společnost výkonných umělců [online]. 2014 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.intergram.cz/cs/stanovy/>

¹⁷⁸ Organizační struktura | Intergram - Nezávislá společnost výkonných umělců. Intergram - Nezávislá společnost výkonných umělců [online]. [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.intergram.cz/cs/organizacni-struktura/>

¹⁷⁹ OAZA. OAZA [online]. [cit. 2016-09-23]. Dostupné z: <http://www.oaza.eu/obecne/o-nas.html>

¹⁸⁰ Čl. 7 (1) STANOVY OAZA. 19. června 2014. [online]. [cit. 2016-09-23]. Dostupné z: <http://www.oaza.eu/obecne/stanovy.html>

funkční období. Působí jako kontrolní orgán a vykládá také závazným způsobem stanovy a jiné interní dokumenty.¹⁸¹

5.6. GESTOR

GESTOR je oprávněn k výkonu kolektivní správy na základě oprávnění Ministerstva kultury ČR č.j. 5106/2001 ze dne 24. května 2002.¹⁸² Činnost GESTORu se řídí stanovami. „Orgány tvoří členská schůze, která se schází minimálně 1x za rok, správní rada a výkonný ředitel. Pokud počet řádných členů překročí 100, bude jmenována dozorčí rada, jejíž funkci do té doby vykonává členská schůze.“¹⁸³ Do působnosti členské schůze patří zejména přijímat a měnit stanovy, volit a odvolávat správní radu, rozhodovat o zřízení kontrolní komise a volit a odvolávat její členy, schvalovat rozúčtovací řád, atd. Statutárním orgánem je tříčlenná správní rada s pětiletým funkčním obdobím, která je zároveň nejvyšším orgánem v období mezi členskými schůzemi. Jménem GESTORu jedná předseda správní rady samostatně nebo dva členové správní rady společně. Pravomoc a úkoly výkonného ředitele, který nemusí být členem GESTORu, stanovuje správní rada.¹⁸⁴

¹⁸¹ STANOVY OAZA. 19. června 2014. [online]. [cit. 2016-09-23]. Dostupné z: <http://www.oaza.eu/obecne/stanovy.html>

¹⁸² Rozhodnutí Ministerstva kultury ČR č.j. 5106/2001 ze dne 24.5.2002, dostupné z: http://www.gestor.cz/files/zakony/rozhodnuti_2002_01.jpg

¹⁸³ Gestor - ochranný svaz autorský - Orgány společnosti. Gestor - ochranný svaz autorský [online]. 2008 [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <http://www.gestor.cz/cs/organy-spolecnosti/>

¹⁸⁴ Stanovy GESTOR, dostupné z: <http://www.gestor.cz/cs/pravni-uprava/stanovy/>

6. Kolektivní správa v oblasti hudebních klubů a diskoték

6.1. Pojem diskotéka

Při provozování diskoték dochází k užití předmětů ochrany za pomoci nosičů zvuku, které obsahují záznam chráněných hudebních děl a výkonů výkonných umělců. Vedle sebe se tak uplatňuje ochrana práv autorů, výkonných umělců i výrobců zvukových záznamů.

INTERGRAM zařazuje diskotéky pod tarif C¹⁸⁵ se specifikací, že se jedná o „*veškeré veřejné produkce, kde je užití výkonů a záznamů nedílnou součástí.*“ OSA v případě diskoték pouze uvádí, že se jedná o veřejné hudební produkce a dále stanovuje způsob výpočtu odměny. Posouzení, co lze považovat za diskotéku a co za pouhou reprodukovanou hudbu sloužící ke zpříjemnění prostředí, má vliv na tarifní zařazení provozovny.

6.2. Ochrana práv v rámci sdělování díla veřejnosti

Autorský zákon definuje sdělování veřejnosti jako „*zpřístupňování díla v nehmotné podobě, živě nebo ze záznamu, po drátě nebo bezdrátově*“¹⁸⁶ a dále „*zpřístupňování díla veřejnosti způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby zejména počítačovou nebo obdobnou sítí.*“¹⁸⁷ Osoba sdělovatele, která je odpovědná za sdělování díla veřejnosti a tím pádem za vypořádání práv s tím souvisejících, je v případě hudebních klubů a diskoték provozovatel. Ostatní osoby (například DJ), jejichž činností k samotnému sdělování dochází, tak činí na odpovědnost provozovatele, v jehož provozovně působí. Je to právě sdělovatel, který je povinen uzavřít licenční smlouvu. DJ je povinen užívat hudební díla jen z originálních nosičů či z legálně zakoupených zdrojů v případě elektronických souborů zakoupených na internetu a mít k těmto hudebním nahrávkám doklady o jejich zaplacení. OSA a INTERGRAM zhotovily pro zjednodušení licenční smlouvu pro DJ: „*jedná se o licenční smlouvu, která opravňuje uživatele zhotovit si tzv. pracovní či provozní kopie chráněných hudebních děl právě za účelem jejich veřejného*

¹⁸⁵ Jedná se o tarif C v Souhrnný sazebník odměn pro rok 2017 pro nositele práv zastoupené kolektivními správci INTERGRAM, OAZA a OOA-S, dostupný z: http://www.intergram.cz/files/sazebnik_vp_2017_i.pdf

¹⁸⁶ § 18 odst. 1 Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>

¹⁸⁷ § 18 odst. 2 Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>

provozování".¹⁸⁸ DJ si tak může originální nosiče zkopírovat na harddisk počítače či jiný hmotný nosič. Autorská odměna je stanovena fixní částkou na daný počet měsíců, například u OSY činí sazba za 1 provozní den 150 Kč a na 12 měsíců 5000 Kč.¹⁸⁹

Dle judikatury Soudního dvora Evropské Unie (dále jen „SDEU“) pojem „sdělování veřejnosti“ zahrnuje dva kumulativní prvky, a sice „sdělování předmětů ochrany“ a sdělování tohoto díla „veřejnosti“.¹⁹⁰ Pojem „veřejnost“ vyžaduje neurčitý počet potenciálních osob a tento počet musí být dosti vysoký.¹⁹¹ Z pojmu „veřejnost“ je vyloučen nevýznamný počet dotčených osob. Jedná se o veřejnost, která není náhodně zachycená, ale jedná se o cílovou veřejnost určenou provozovatelem zařízení.¹⁹² Postačuje, aby osoby mohly mít k předmětu ochrany přístup, a není rozhodující, zda této možnosti využijí.

Sdělování díla se musí dít za účelem přímého či nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu. V případě hudebních klubů a diskoték dochází při hudební produkci k nárůstu počtu návštěvníků a může se tím zvyšovat i cena nabízených nápojů. Sdělování děl veřejnosti je tedy výdělečné povahy a zakládá právo nositelů práv na odměnu.

Dle judikatury SDEU¹⁹³ je nutné pojem sdělování veřejnosti vykládat odlišně pro sdělování autorských práv a pro sdělování práv souvisejících. Autoři totiž mají „*právo preventivní povahy, které jim umožňuje zasáhnout vůči případným uživatelům jejich děl, kteří by mohli zamýšlet sdělení těchto děl veřejnosti, a toto sdělení zakázat. Výkonní umělci a výrobci zvukových záznamů mají naproti tomu právo kompenzační povahy, které nelze využít předtím, než jsou zvukový záznam vydány k obchodním účelům nebo rozmnoženina takového záznamu uživatelem užity pro účely sdělení veřejnosti.*“¹⁹⁴

Teorie autorského práva rozeznává několik sdělovacích práv, pro oblast hudebních klubů a diskoték je relevantní právo na provozování díla ze záznamu.

¹⁸⁸ OSA – Reprodukovaná hudba. OSA – Ochranný svaz autorský [online]. [cit. 2017-02-05].

Dostupné z: <http://www.osa.cz/dolni-menu/pt%C3%A1te-se/reprodukovan%C3%A1-hudba.aspx>

¹⁸⁹ Sazebník – Rozmnožování tzv. pracovních rozmnoženin zvukových záznamů za účelem jejich veřejného provozování - „DJ“, dostupný z: http://www.osa.cz/media/108816/v_dj.pdf

¹⁹⁰ bod 16 Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 13. února 2014. Věc C-466/12

¹⁹¹ bod 37 Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 7. prosince 2006. Věc C-306/05

¹⁹² bod 91 Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 15. března 2012. Věc C-135/10

¹⁹³ Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 15. března 2012. Věc C-135/10

¹⁹⁴ čl. 75 C-135/10 Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 15. března 2012. Věc C-135/10, případně Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 31. května 2016. Věc C-117/15

6.3. Právo na provozování díla ze záznamu

Právo na provozování díla ze záznamu je typem provozovacího práva, kdy k užití díla dochází za pomoci zvukových a zvukově obrazových zařízení a dílo je sdělováno veřejnosti v konkrétním místě, tedy v provozovně. Provozování díla ze záznamu předchází provedení díla výkonnými umělci a nahrání tohoto díla. „*Jedná se o přímé uvádění veřejnosti ze zvukového záznamu..., kdy dochází často k zařazování hudebních děl do jednoho komponovaného celku, který bývá často doplněn o slovesné dílo samotného účinkujícího, tzv. disžokeje či DJ, který tato díla uspořádává ve smyslu §2 odst. 5 AutZ.*“¹⁹⁵ Oproti sdělovateli živé veřejné hudební produkce, bude mít provozovatel diskotéky navíc povinnost vypořádat práva související s právem autorským, tedy práva výkonných umělců a práva výrobců zvukových a zvukově-obrazových materiálů.

SAZ ani Novela neobsahují legální definici provozovatele. Obecně se jedná o sdělovatele díla veřejnosti. „*Provozovatelem je ta fyzická nebo právnická osoba, která dala podnět k pořádání veřejné produkce, popř. která přijala cizí podnět a která pořádání veřejné produkce finančně a jinak materiálně na své náklady zabezpečila.*“¹⁹⁶ Pořadatel při pořádání veřejných produkcí jedná vlastním jménem, na vlastní účet a odpovědnost a má na základě licenční smlouvy oprávnění k užití předmětů ochrany.

Výkon kolektivní správy v případě provozování děl ze záznamu je rozšířenou kolektivní správou. „*V případě, kdy v občanském soudním řízení není prokázáno, které skladby byly při jednotlivých produkcích užity a vzhledem k postoji pořadatele tak žalobce ani prokázat nemohl, není důvod k závěru o neunesení důkazního břemene žalobce. Je mimo pochybnost, že při diskotékách se především hrají skladby současných autorů, požívajících ještě autorskoprávní ochrany.*“¹⁹⁷ Uplatňuje se tedy zákonná domněnka, že kolektivní správce zastupuje veškeré nositele práv v dané oblasti a uživatel předměty ochrany užívá a je na něm, aby případně prokázal opak.

Hudební diskotéky a kluby mají ještě jedno specifikum a to případy, kdy DJ mixuje hudbu. Je zcela jistě obtížné určit, zda se jedná o užití děl ze záznamu¹⁹⁸ nebo o živé

¹⁹⁵ MATEJČIČNÝ, Tomáš. *Kolektivní správa autorských práv*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-528-9. s. 71

¹⁹⁶ TELEČEK, Ivo; TŮMA, Pavel. *Autorský zákon: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2007. s. 236

¹⁹⁷ Dle rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. CO 46/97

¹⁹⁸ Podle § 20 Zákona č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), , dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>

provozování děl.¹⁹⁹ Teorie nahlíží na tuto problematiku za pomoci následujících výkladů. Při použití systematického a gramatického výkladu se jedná o mixování již vzniklých děl, „*pouze formou materializace díla do zvukových či světelných vln bez účasti technických zařízení dálkového přenosu*“²⁰⁰ a vystoupení DJ se proto řadí mezi provozování ze záznamu. Za pomoci telologického výkladu lze dospět k závěru, že někteří DJ interpretují dílo pomocí technických prostředků natolik osobitým způsobem, že se sami stávají výkonnými umělci a jedná se tedy o kombinaci práv užití dílo jeho provozování ze záznamu i živě.²⁰¹

6.4. Sazebníky kolektivních správců v oblasti hudebních klubů a diskoték

Samotnou výši odměn stanovuje kolektivní správce pomocí sazebníku, který schvaluje některý z orgánů kolektivního správce. U OSY má tuto pravomoc představenstvo, u INTERGRAMu výbor.

6.4.1. Sazebník OSA

OSA má stanoveny pro diskotéky dvě rozdílné sazby, a to sazbu A a sazbu B. Sazba A se používá u provozovatelů, kteří plní řádně a včas své povinnosti: zašlou nejpozději 5 dní před konáním akce žádost o svolení k provozování děl, a to bez asistence zaměstnance OSA přítomného na provozovně nebo bez návaznosti na kontrolu produkce. Do 15 dnů po konání akce pak odešlou seznam užitých hudebních děl (playlist)²⁰². Další podmínkou je, že provozovatel nemá vůči OSA závazky po lhůtě splatnosti a ostatní své závazky plní pravidelně ve lhůtě splatnosti a v souladu s autorským zákonem. Sazba B, která je 1,28 násobkem sazby A, je aplikována v případě nesplnění těchto výše uvedených podmínek.

Autorská odměna je stanovena na základě váženého průměrného vstupného bez DPH a celkového počtu návštěvníků. Položka „vstupné“ je do výpočtu zahrnuta dle reálné výše

¹⁹⁹ podle § 19 Zákona č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), , dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>

²⁰⁰ TELEČ, Ivo; TŮMA, Pavel. Autorský zákon: Komentář. Praha: C.H.Beck, 2007, s. 243

²⁰¹ MATĚJČNÝ, Tomáš. *Kolektivní správa autorských práv*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-528-9. s. 69

²⁰² V seznamu užitých děl musí být uvedeny celé názvy skladeb včetně uvedení jmen autorů a v případě textu i jména autorů textu

vstupného. V případě, že se vstupné neplatí, je pro potřeby výpočtu používána částka 50 Kč.²⁰³ Jsou také stanoveny minimální odměny:

- v obci do 1000 obyvatel – 350 Kč
- v obci nad 1000 do 80 tisíc obyvatel – 425 Kč
- v obci nad 80 tisíc obyvatel – 500 Kč

U pojmu „celkový počet návštěvníků“ platí, že „pokud provozovatel do 15-ti dní od konání hudební produkce věrohodně nedoloží počet návštěvníků a počty prodaných vstupenek (doklad o prodeji vstupenek, doklady od obce inkasující poplatky za ze vstupného apod.), bude vodítkem pro výpočet autorské odměny buď kapacita prostor (tj. kapacita uvedená v kolaudačním rozhodnutí), nebo 1,5 osoby na 1 m² u hudebních produkcí konaných na volných prostranstvích.“²⁰⁴

V případě, že by v rámci hudební produkce bylo užito mluvené slovo mající charakter slovesného díla, odměna bude navýšena v závislosti na celkové délce mluveného slova a to z důvodu, že OSA na základě smluvního pověření zastupuje DILIU.

V části 3. sazebníku se nachází přehled slev. Pro hudební kluby a diskotéky lze uplatnit například následující: 30% sleva za užití děl formou reprodukované hudby k poslechu či tanci, 50% sleva za akci s DJ jako výkonným umělcem, který při produkci užívá a upravuje prostřednictvím hudebních nosičů či technických zařízení hudební díla, 5% hromadná sleva za uzavření licenční smlouvy na více než 5 samostatných hudebních produkcí a 10% sleva za opakování (produkce pořádané na stejném místě za stejných podmínek (stejně vstupné a obdobný počet návštěvníků). Slevy se uplatňují po sobě (každá následující sleva se vypočítává z částky po uplatnění předcházející slevy).

²⁰³ Souhrnný sazebník odměn pro rok 2017 pro nositele práv zastoupené kolektivními správci INTERGRAM, OAZA a OOA-S, dostupný z: http://www.intergram.cz/files/sazebnik_vp_2017_i.pdf

²⁰⁴ Sazebník autorských odměn pro koncerty, jiné živé hudební produkce, diskotéky a DJ akce, dostupný z: http://www.osa.cz/media/135787/sazebnik_popularni_hudby_2016a-22072016.pdf

6.4.2. Sazebník INTERGRAM

Diskotéky a hudební kluby se řadí dle sazebníku INTERGRAMU do kategorie C, tedy do veřejných produkcí, jejichž nedílnou součástí je užití výkonů a záznamů.

Sazba za jednu veřejnou produkci je 10% z násobku kapacity a vstupného.²⁰⁵ Sazebník ovšem neobsahuje definici pojmu kapacita. INTERGRAM kapacitu stanovuje pomocí údajů nahlášených samotným provozovatelem a následně provedením kontroly. Pro srovnání lze uvést, že sazebníky zahraničních kolektivních správců pojem „kapacita“ často obsahují. Například slovenská právní úprava, které je z hlediska způsobu výpočtu české právní úpravě velmi podobná, definuje pojem „kapacita“ jako „*maximálny počet osôb povolený pre priestor konania hudobnej produkcie (určený kolaudačným alebo obdobným úradným rozhodnutím)*“²⁰⁶. Podíváme-li se do příslušných ustanovení odlišného právního systému Irska i zde nalezneme definici pojmu „kapacita“: „*Kapacita znamená maximální počet osob, které mohou být vpuštěny do oblasti zábavy v jakémkoliv čase (určené vzhledem k dostupným protipožárním nebo obdobným opatřením)*“.²⁰⁷

Položka „vstupné“ je do výpočtu zahrnuta dle reálné výše vstupného. Pokud se vstupné nevybírání nebo je nižší než 51,00 Kč, pro potřeby výpočtu je považována za základ částka 51,00 Kč.²⁰⁸

Dále je provozovatel hudebního klubu povinen platit za umístění zvuková a obrazová zařízení, tedy reproduktory, rádia, projekční plátna atd. V tomto případě se částka odvíjí od velikosti obce, ve které se nachází provozovna a sazba je měsíční. V sazebníku jsou uvedeny odměny i pro nositele práva zastoupené kolektivním správcem OAZA a OOA-S.

Uzavře-li provozovatel veřejné produkce smlouvu na dobu delší než 6 kalendářních měsíců a celkovou roční platbu uhradí do 30 dnů od uzavření smlouvy nebo vždy do 31. ledna příslušného kalendářního roku, celoroční platba se snižuje o 5%.

²⁰⁵ Souhrnný sazebník odměn pro rok 2017 pro nositele práv zastoupené kolektivními správci INTERGRAM, OAZA a OOA-S, dostupný z: http://www.intergram.cz/files/sazebnik_vp_2017_i.pdf

²⁰⁶ Sazebník odměn SOZA str. 9, dostupný z: http://www.soza.sk/fileadmin/download.php?f=Sadzobnik_AO_v_ramci_hudobnych_produkcii_podujati_a_vystupeni_verejne_vykonanie_a_verejny_prenos.pdf

²⁰⁷ Sazebník IMRO, dostupný z: <http://www.imro.ie/wp-content/uploads/2016/01/HRNPD-Tariff-0116-0616-DUAL.pdf>

²⁰⁸ Souhrnný sazebník odměn pro rok 2017 pro nositele práv zastoupené kolektivními správci INTERGRAM, OAZA a OOA-S, dostupný z: http://www.intergram.cz/files/sazebnik_vp_2017_i.pdf

6.4.3. Odměny za umístěná zvuková a obrazová zařízení

Kolektivní správce je také oprávněn vybírat odměny za umístěná zvuková a obrazová zařízení. Jedná se o případy, „*kdy provozování děl nemá charakter programu, není určeno k tanci, a při kterém díla neprovádějí výkonní umělci. Provozování děl je pouze doplňkovou součástí jiných služeb, a proto případné vstupné nesouvisí bezprostředně s provozováním děl.*“²⁰⁹ Tedy například situace, kdy do určité hodiny na diskotéce nehraje DJ, ale pouze reprodukováná hudba a provozovna funguje spíše jako bar.

OSA má opět 2 sazby: A a B. „*Sazba A se užije v případě, že provozovatel podal žádost o zaslání návrhu licenční smlouvy bez asistence zaměstnance OSA přítomného na provozovně nebo bez návaznosti na kontrolu jeho provozovny a v době vystavení návrhu smlouvy OSA u provozovatele neneviduje žádnou pohledávku po splatnosti. Sazba B se užije pro ostatní případy. Pokud sazba B není uvedena, vypočte se jako 1,28 násobek sazby A.*“²¹⁰ Sazba se odvíjí od druhu použitého zařízení a počtu obyvatel v obci, ve které se provozovna nachází (méně než 1000, 10 000 – 1000 obyvatel, nad 10 000 obyvatel). OSA rozlišuje 7 zvukových a obrazových zařízení: TV přístroj (umožňující příjem televizního vysílání); hudební kulisu (rádio, CD, apod.); TV přístroj převážně na sportovní utkání; 2 přístroje - hudební kulisa + TV v jednom prostoru; jukebox; reproduktor nebo sluchátka; monitor. Sazebník také obsahuje přehled slev: na diskotéky a hudební kluby se může vztahovat například užití nanejvýše 3 dny v týdnu nebo užití ve více provozovnách.

INTERGRAM řadí reprodukovánou hudbu do kategorie A, tedy „*veškeré produkce, kde užití záznamů a děl slouží jako "kulisa" a není vybíráno vstupné. Výše odměny vychází z velikosti obce, ve které se nachází daná provozovna.* (do 1000, 10 001 – 100 000, nad 100 000 obyvatel). *Sazby jsou za každý započatý provozovaný kalendářní měsíc.*“²¹¹ Sazebník rozlišuje následující druhy zařízení: Zvukové zařízení vč. 2 ks reproduktorů; Reproduktor nad 2 ks; Zvukově-obrazové zařízení; Doplňkové zařízení k základnímu zvukově-obrazovému zařízení.

²⁰⁹ Sazebník R odměn pro užití hudebních a jiných autorských děl prostřednictvím přístrojů - 2017, dostupné z: [http://www.osa.cz/media/137155/sazebn%C3%ADk%20r%20%202017_final%20s%20dilia_od%201%202017%20\(2\).pdf](http://www.osa.cz/media/137155/sazebn%C3%ADk%20r%20%202017_final%20s%20dilia_od%201%202017%20(2).pdf)

²¹⁰ Sazebník R odměn pro užití hudebních a jiných autorských děl prostřednictvím přístrojů - 2017, dostupné z: [http://www.osa.cz/media/137155/sazebn%C3%ADk%20r%20%202017_final%20s%20dilia_od%201%202017%20\(2\).pdf](http://www.osa.cz/media/137155/sazebn%C3%ADk%20r%20%202017_final%20s%20dilia_od%201%202017%20(2).pdf)

²¹¹ Sazebník odměn INTERGRAM 2017, dostupný z: http://www.intergram.cz/files/sazebnik_vp_2017.pdf

V souladu s nálezem Ústavního soudu sp. zn. II ÚS 2186/14 ze dne 13. ledna 2015 je kolektivní správce vždy povinen prokázat, že dané zařízení je *"provozoschopné a že jeho prostřednictvím skutečně může docházet k zásahům do autorských práv (presumpce zásahu do autorských práv)."*²¹² Pouhá existence zařízení v provozovně tedy ještě nezakládá povinnost uzavřít s kolektivním správcem licenční smlouvu a to z důvodu, že televizní zařízení může být například využíváno k promítání propagačního videa vytvořeného samotným provozovatelem.

V tomto zmiňovaném nálezu také Ústavní soud dovedl tři povinnosti, které by měl kolektivní správce zohlednit při otázce, zda má být vůbec uzavřena licenční smlouva:

- a) *„zda dochází ke zpřístupňování chráněných děl veřejnosti a tedy k zásahu do autorských práv,*
- b) *zda předmětné dílo náleží do kategorie nehmotných předmětů, nad nimiž vykonává příslušný správce kolektivní správu, a*
- c) *zda uživatel předmětů ochrany je zpřístupňuje v souladu s právními předpisy.*²¹³

Důkazní břemeno nese kolektivní správce.

Je samozřejmě nesporné, že ke splnění těchto podmínek při pouštění hudebních skladeb dochází, a proto je provozovatel diskotéky povinen smlouvu s kolektivním správcem uzavřít. Co se týká umístění obrazových zařízení, je samozřejmě možné, že na nich provozovatel promítá vlastní videa. V případě, že však třeba jen jednou zpřístupní předmět autorské ochrany (např. videoklip), je povinen nahlásit tuto skutečnost kolektivnímu správci.

6.4.4. Sazby odměn u zahraničních kolektivních správců

Pro srovnání jsem v následujících tabulkách uvedla parametry pro stanovení licenční odměny u kolektivních správců ve vybraných zemích Evropské unie.

²¹² Nález Ústavního soudu II.ÚS 2186/14, ze dne 13. 1. 2015, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>

²¹³ Nález Ústavního soudu II.ÚS 2186/14, ze dne 13. 1. 2015, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>

Tabulka 1: Kolektivní správci, kteří zastupují autory (skladatele, textaře) a vydavatele hudebních děl.

Název kolektivního správce	Parametry pro stanovení licenční odměny
OSA Česká republika ²¹⁴	Kapacita zařízení a výše vstupného
PRS Velká Británie ²¹⁵	Kapacita zařízení
GEMA Německo ²¹⁶	Počet otevřených dní v měsíci, plocha klubu a výše vstupného
SACEM Francie ²¹⁷	Roční obrát provozovny
SOZA Slovensko ²¹⁸	Kapacita zařízení a výše vstupného

²¹⁴ Sazebník autorských odměn pro koncerty, jiné živé hudební produkce, diskotéky a DJ akce, dostupný z: http://www.osa.cz/media/135787/sazebnik_popularni_hudby_2016a-22072016.pdf

²¹⁵ Sazebník odměn PRS, dostupný z:

<https://www.prsformusic.com/SiteCollectionDocuments/PPS%20Tariffs/p-tariff.pdf>

²¹⁶ Sazebník odměn GEMA, dostupný z: https://online.gema.de/aidaos/tarif_anzeigen.faces

²¹⁷ Sazebník SACEM, dostupný z:

https://clients.sacem.fr/docs/autorisations/RGAT_Discotheques_et_assimiles.pdf

²¹⁸ Sazebník odměn SOZA, dostupný z:

https://moja.soza.sk/cms/content/files/Sadzobn%C3%ADk_AO_v_ramci_hudobnych_produkcii_podu_jati_a_vystupeni.pdf

Tabulka 2: Kolektivní správci zastupující výkonné umělce.

Název kolektivního správce	Způsob výpočtu
INTERGRAM ²¹⁹ Česká Republika	Kapacita zařízení a výše vstupného
PPL Velká Británie	Fixní částka £ 123.01 / rok
GVL Německo ²²⁰	26% z tarifu kolektivního správce GEMA
SPEDIDAM Francie ²²¹	V době psaní diplomové práce nefungoval odkaz na webových stránkách
SLOVGRAM Slovensko ²²²	Kapacita zařízení a počet produkcí za týden

²¹⁹ Souhrnný sazebník odměn pro nositele práv zastoupené kolektivními správci INTERGRAM, OAZA a OOA-S, dostupný z: http://www.intergram.cz/files/sazebnik_vp_2016_i.pdf

²²⁰ GVL je smluvně zastupována kolektivním správcem GEMA, 26% z odměny je pro GVL

²²¹ Sazebník SPEDIDAM, dostupný z: <http://spedidam.fr/musique-enregistree/utilisation-de-musique-hors-spectacle-vivant/>

²²² Sazebník odměn SLOVGRAM, dostupný z: <http://slovgram.sk/down/Sadzobnik.pdf>

6.5. Postup kontroly

Jak již jsem zmínila výše, zaměstnanci kolektivních správců provádějí v provozovnách kontroly. Samotný postup výkonu kontroly ze strany terénního pracovníka je stanoven pouze jako souhrn oprávnění, kterému odpovídají povinnosti uživatele:

- a) umožnit kolektivnímu správci řádný výkon kolektivní správy (například umožnění vstupu do provozovny)
- b) informační povinnost (poskytnutí potřebných informací, například dny, ve kterých se produkce koná či výše vstupného).²²³
- c) povinnost součinnosti.

„Kolektivní správce není veřejnou či úřední osobou. Porušení některé z uvedených povinností (zejména např. odmítnutí vstupu kolektivního správce do provozovny) zakládá kolektivnímu správci toliko obecný nárok na náhradu škody dle příslušných ustanovení občanského zákoníku, nikoliv tedy například trestní odpovědnost uživatele.“²²⁴

O provedené kontrole je na místě sepsán záznam o provedené kontrole (kontrolní protokol). Ten obsahuje například informaci o tom, zda je na provozovně přítomna platná smlouva, jak často dochází k veřejné produkci a kolik osob je v době kontroly v provozovně přítomno. Správnost údajů stvrzuje provozovatel nebo osoba jednající za provozovatele na kontrolním protokolu svým podpisem.

6.6. Sjednávání smluv a placení autorských odměn

Provozovatel diskotéky je povinen se u kolektivního správce přihlásit, a to buď pomocí formuláře²²⁵ nebo telefonicky.²²⁶ V případech reprodukování hudby zákon nestanovuje dobu, kdy je provozovatel povinen toto učinit, je ale logické, že smlouva musí být uzavřena před prvním užitím předmětů ochrany. Naopak pro provozovatele a dodavatele živých hudebních produkcí jsou stanoveny zvláštní povinnosti. Dle SAZ byl základní povinnou osobou dodavatel hudební produkce (výkonní umělci, popř. umělecká agentura),

²²³ § 100 odst. 3 SAZ & § 98c Oddíl 4 Uzavírání smluv s uživateli Díl 4 Výkon kolektivní správy Zákon č. 102/2017 Sb.

²²⁴ LISTÍK, Milan. *Povinnost hradit odměnu za užití chráněných děl ve světle praxe kolektivních správců* [online]. 2015 [cit. 2016-12-30]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/povinnost-hradit-odmenu-za-uziti-chranenych-del-ve-svetle-praxe-kolektivnich-spravcu-97848.html>

²²⁵ Dostupný z: http://www.form-intergram.cz/VP_3_C.aspx?inFrame=true

²²⁶ Povinnosti plátců | Intergram. Intergram - Nezávislá společnost výkonných umělců [online]. [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: <http://www.intergram.cz/cs/povinnost-platcu/>

který musel 20 dnů před konáním akce předložit provozovateli živé veřejné produkce program produkce s uvedením jmen autorů a názvů děl, která mají být provozována. Provozovatel byl následně povinen tento seznam zaslat kolektivnímu správci, a to nejpozději 10 dnů před konáním produkce.²²⁷ Dle Novely je provozovatel „*živé veřejné hudební produkce je povinen oznámit její konání příslušnému kolektivnímu správci 15 dnů předem*“.²²⁸ Dodavatel živé hudební produkce překládá provozovateli program až po konání produkce a to bez zbytečného odkladu. Provozovatel je pak povinen jej zaslat do 15 dnů kolektivnímu správci. Z této povinnosti jsou vyňaty živé veřejné produkce, při kterých jsou užitá folklorní díla, u kterých není známo pravé jméno autora.²²⁹

Po obdržení potvrzené smlouvy ze strany kolektivního správce je provozovatel povinen uhradit autorskou odměnu, a to ve lhůtě uvedené ve smlouvě.

Pokud má uživatel řádně uzavřenou licenční smlouvu a je v prodlení se zaplacením odměny a odměnu nezaplatil ani v dodatečné třicetidenní lhůtě, kterou mu kolektivní správce za tímto účelem poskytl, nesmí předměty ochrany užívat.²³⁰ Dle Novely je toto kogentní ustanovení, naopak podle SAZ byl kolektivní správce oprávněn na dobu prodlení zakázat užití předmětů ochrany.²³¹ V případě, že by provozovatel odmítl smlouvu uzavřít či nahlásil nepravdivé údaje, neoprávněně tím zasáhne do práva autorského a toto jednání může být kvalifikováno jako přestupek, správní delikt či trestný čin. Pro případy, kdy uživatel ještě nemá uzavřenou licenční smlouvu, ale o jejím uzavření s kolektivním správcem jedná²³², se uplatní liberační důvod pro případný vznik odpovědnosti za porušení autorského práva.²³³

²²⁷ § 100 odst. 5 SAZ

²²⁸ § 98c odst. 4 Oddíl 4 Uzavírání smluv s uživateli Díl 4 Výkon kolektivní správy Zákon č. 102/2017 Sb.

²²⁹ § 98c odst. 4 Oddíl 4 Uzavírání smluv s uživateli Díl 4 Výkon kolektivní správy Zákon č. 102/2017 Sb.

²³⁰ § 98b odst. 4 Oddíl 4 Uzavírání smluv s uživateli Díl 4 Výkon kolektivní správy Zákon č. 102/2017 Sb.

²³¹ § 101 odst. 6 SAZ

²³² Dle Novely také pokud jedná za účelem sjednání sazebníku

²³³ § 100a odst. 1 SAZ & § 98d Oddíl 4 Uzavírání smluv s uživateli Díl 4 Výkon kolektivní správy Zákon č. 102/2017 Sb.

7. Závěr

Kolektivní správa, ale i problematika autorského zákona jako celku, je již delší dobu žhavé téma k diskusi jak v odborné veřejnosti, tak i na politické scéně.

Opakovaně jsou předkládány návrhy na změny ustanovení autorského zákona. Vládní návrh Novelu autorského zákona byl předložen Poslanecké sněmovně 17. 2. 2016²³⁴. V době dokončování této diplomové práce byl vládní návrh zákona s pozměňovacími návrhy Poslaneckou sněmovnou schválen v lednu 2017²³⁵. Při následném projednávání²³⁶ byla v Senátu (i přes zamítavé stanovisko jednoho senátního výboru a pozměňovacích návrhů dalších dvou senátních výborů) schválena Novela autorského zákona ve znění schváleném Poslaneckou sněmovnou²³⁷. Prezident Novelu podepsal 23. března 2017. Ve Sbírce zákonů byla Novela vyhlášena 5. dubna 2017²³⁸ a nabyla účinnosti 20. dubna 2017.

Vzhledem k souběhu dokončování diplomové práce se schvalováním novely autorského zákona jsem pozornost věnovala rozdílům mezi dosavadní právní úpravou a Novelou autorského zákona. Zcela nová ustanovení Novelu autorského zákona byly zapracovány do příslušné kapitoly diplomové práce.

Novela autorského zákona je z velké části věnována právě kolektivní správě. Dochází k rozšíření obecných ustanovení o kolektivní správě a přibyla nová ustanovení ohledně členství a organizační struktury kolektivního správce. Novela umožňuje volbu přeshraničního správce, proto se také podrobněji věnuje úpravě vztahů mezi kolektivními správci.

Novela přináší nové povinnosti pro kolektivní správce, a to zejména informační, které mají zajistit větší transparentnost a to například stanovením informací, které bude kolektivní správce povinen zveřejňovat na svých webových stránkách. Podrobně je rozebrán postup tvorby sazebníků, včetně vyšší možnosti participace právnických osob sdružujících uživatele předmětů ochrany. Jako největší přínos Novelu považuji uzákonění maximálního meziročního zvýšení sazby odměn. Nově bude totiž moci kolektivní správce zvýšit sazbu odměn pouze

²³⁴ Sněmovní tisk 724/0, Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, VII. volební období; dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=125136>

²³⁵ Usnesení PS č. 1533 k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů /sněmovní tisk 724/ - třetí čtení (20. ledna 2017)

²³⁶ Poslanecká sněmovna postoupila dne 13. 2. 2017 návrh zákona Senátu jako tisk 55/0

²³⁷ 127. Usnesení Senátu z 5. schůze, konané dne 9. března 2017 k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů/senátní tisk č. 55

²³⁸ Novela byla vyhlášena ve Sbírce zákonů v částce 39 pod číslem 102/2017 Sb.

o míru inflace. V opačném případě bude muset být získán souhlas Ministerstva kultury. Díky Novele se objevuje zcela nový institut nezávislého správce práv či možnost získat od kolektivního správce licenci k užití tzv. osiřelých děl.

Seznam zkratk

SAZ	Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění do 19. 4. 2017, tj. před nabytím účinnosti Novely
Novela	Zákon č. 102/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů
Autorský zákon	Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)
Ministerstvo	Ministerstvo kultury
OSA	OSA - Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o.s.
DILIA	DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura o.s.
OOA-S	Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl, z.s.
INTERGRAM	INTERGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů z.s.
GESTOR	GESTOR - ochranný svaz autorský
Nositelé práv	Osoby, jimž přísluší majetkové právo autorské nebo majetkové právo související s právem autorským, ze zákona oprávnění k výkonu majetkových práv k dílu nebo ze smlouvy výhradní oprávnění k výkonu práva kolektivně spravovaného
ÚOHS	Úřad na ochranu hospodářské soutěže
Směrnice	Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu
Nesouhlasící osoba	Osoba, která dle § 98f Novely vyjádřila ve stanovené lhůtě námitky nebo nesouhlas k předloženému sazebníku

Použitá literatura

- GERVAIS, Daniel J. *Collective Management of Copyright and Related Rights*. Nizozemí: Kluwer Law International, 2010
- TELEČEK, Ivo; TŮMA, Pavel. *Autorský zákon: Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2007
- MATĚJČNÝ, Tomáš. *Kolektivní správa autorských práv*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-528-9
- LISTÍK, Milan. *Povinnost hradit odměnu za užití chráněných děl ve světle praxe kolektivních správců*
- Zákon č. 218/1926 Sb. o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském)
- Zákon č. 120/1936, kterým se mění a doplňuje zákon ze dne 24. listopadu 1926, č. 218 Sb. z. a n., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském).
- 145/1954 Ú.l. Vyhláška ministerstva kultury ze dne 25. června 1954, kterou se ochranným organizacím autorským přiznávají výhradná oprávnění a upravují povinnosti osob, které k užití díla potřebují svolení ochranné organizace autorské anebo jsou povinny jí vyplatit autorskou odměnu
- Zákon č. 115/1953 Sb. o právu autorském (autorský zákon)
- Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon)
- Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- Zákon č. 89/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon)
- Vyhláška č. 241/1991 Sb. ze dne 22. května o výhradním oprávnění některých organizací zastupujících autory nebo výkonné umělce. In: Sbírka zákonů. 20. 6. 1991
- Zákon č. 237/1995 Sb. o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných a o změně a doplnění některých zákonů
- Zákon č. 121/2000 o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů
- Zákon č. 102/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní
- Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník
- Zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech
- Zákon č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém
- Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právním k užití hudebních děl online na vnitřním trhu
- Nález Ústavního soudu 2 II. ÚS 2186/14
- Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. CO 46/97
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 16/2007 – 214

- Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 38/2008 – 291
- Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže R003/2005
- Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže S 130/04-4769/06-620
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 27. 2. 2014. Věc C-351/12
- Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 13. února 2014. Věc C-466/12
- Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 7. prosince 2006. Věc C-306/05
- Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 15. března 2012. Věc C-135/10
- <https://societe.sacem.fr>
- <https://www.mkcr.cz>
- <http://www.osa.cz>
- <http://www.dilia.cz>
- <http://www.ooas.cz>
- <http://www.intergram.cz>
- <http://www.oaza.eu>
- <http://www.gestor.cz>
- <http://www.soza.sk>
- <http://www.imro.ie>
- <https://www.prsformusic.com>
- <https://online.gema.de>
- <http://spedidam.fr>
- <http://slovgram.sk>

Resumé

Diplomová práce se zabývá kolektivní správou práv autorských a práv souvisejících s právem autorským se zaměřením na porovnání dosavadní právní úpravy a Novelu autorského zákona (zákon č. 102/2017 Sb.) a kolektivní správu v oblasti hudebních klubů a diskoték.

Cílem této práce je popsat institut kolektivní správy, včetně jeho účelu a jednotlivých kategorií. Pozornost je také věnována pojetí kolektivního správce a je připojen přehled kolektivních správců v České republice. Dalším cílem diplomové práce je porovnat Novelu autorského zákona, která nabyla účinnosti v době dokončování této práce, a dosavadní právní úpravu.

Práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitola, která je řazena chronologicky, se zabývá historickým vývojem kolektivní správy ve světě a na území České republiky. Druhá kapitola konfrontuje dosavadní právní úpravu s Novelou autorského zákona. Kapitola obsahuje pojem, účel, zásady a jednotlivé kategorie kolektivní správy. Pozornost je zaměřena na samotný institut kolektivního správce a jsou popsány předpoklady pro výkon kolektivní správy, způsob udělování oprávnění k výkonu kolektivní správy i státní dohled Ministerstva kultury. Zaměřila jsem se taktéž na právní vztahy vznikající v oblasti kolektivní správy, jak mezi kolektivním správcem a nositeli práv či uživateli, tak mezi kolektivními správci navzájem, včetně možností zastoupení. Třetí kapitola rozebírá nová ustanovení Novelu týkající se kolektivní správy. Ve čtvrté kapitole jsou popsáni jednotliví kolektivní správci působící na území České republiky. Závěrečná kapitola se věnuje oblasti hudebních klubů a diskoték se zaměřením na vztah kolektivních správců a provozovatelů a na sazby odměn.

Diplomová práce je přehledem problematiky kolektivní správy práv autorských a práv souvisejících s právem autorským a slouží i jako pomůcka pro orientaci mezi dosavadní právní úpravou a Novelou autorského zákona. Dalším přínosem diplomové práce je kapitola o kolektivní správě v oblasti hudebních klubů a diskoték s podrobným rozbořením sazebníků kolektivních správců v této oblasti působících a vytvořená komparace sazebníků zahraničních kolektivních správců.

Klíčová slova

autorské právo, kolektivní správa

Abstract

This thesis deals with collective administration of copyright and neighbouring and relating rights with focus on comparison of Copyright Act Amendment (Act No. 102/2017 Coll.) and previous effective law and collective administration in the nightclub and music bar area.

The aim of this thesis is to describe the collective administration, including its purpose and its categories. It also focuses on collective administrators and includes a summary of collective administrators in the Czech Republic. The further aim is to compare Copyright Act Amendment, which became effective during finalization of this thesis, and previous effective law.

The thesis is divided into five chapters. The first chapter, which is structured chronologically, is about the development of the collective administration in the world and in the Czech Republic. The second chapter compares previous effective law regarding collective administration and Copyright Act Amendment. It includes a core, a purpose, principles and categories of collective management. It focuses also on an institute of the collective administrator and describes requirements and a method of granting license for its operation and Ministry of Culture supervision. I also mention relations between collective administrators and users, collective administrators and authors and collective administrators themselves. In the third chapter the collective administrators in the Czech Republic are described. The fourth chapter concentrates on the Copyright Act Amendment and new amendments it will bring. The final chapter is dedicated to the nightclub area with the focus on the relation between the collective administrators and operators and licence tariffs.

This thesis is a summary to issues of collective administration of copyright and neighbouring and relating rights and it serves as an aid for orientation between previous effective law and Copyright Act Amendment. The other contribution of this thesis is the chapter about collective administration in the nightclub and music bar area, with detailed analysis of licence tariffs and comparison with licence tariffs abroad.

Keywords:

copyright, collective administration